

Parlamentul Republicii Moldova

S T E N O G R A M A
ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova
din ziua de 15 iunie 2018
S U M A R

1.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003 (<i>art. 359, 360</i>). Nr. 127 din 25.04.2018	3-9 73
2.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea privind siguranța traficului rutier – art. 27; Codul contravențional – art. 16, 22, 30, 34 ș.a.</i>). Nr. 155 din 17.05.2018	10-33 73 75-76
3.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea instituțiilor financiare – art. 38¹¹, 38¹⁷; Legea privind piața de capital – art. 11¹¹; Legea privind redresarea și rezoluția băncilor – art. 58; Legea privind activitatea băncilor – art. 3, 22, 42, 45, 46, 52, 52¹</i>). Nr. 197 din 08.06.2018	33-42 73-74
4.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind numirea în funcția de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (<i>Svetlana Doltu, Ian Feldman, Evghenii Goloșceapov, Andrei Brighidin, Victorina Luca</i>). Nr. 202 din 12.06.2018	42-45 74-75
5.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea privind unele măsuri în vederea</i>	45-49 76

	<i>implementării Programului de stat "Prima casă" – art. 4, 6; Codul fiscal – art. 20; Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018 – Anexa nr. 5; Legea privind birourile istoriilor de credit – art. 6 alin. (2), 13).</i> Nr. 163 din 24.05.2018	
6.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova (<i>art. 423¹⁰</i>). Comasarea în lectura a doua cu proiectul de Lege nr. 155 din 17.05.2018, considerat ca proiect de bază. Nr. 94 din 22.03.2018	49–51 74 75–76
7.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărîre privind modificarea articolului 1 din Hotărîrea Parlamentului nr. 29 din 5 martie 2015 privind alegerea membrilor supleanți în comisiile permanente ale Parlamentului. Nr. 198 din 11.06.2018	51–52 74
8.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1100-XIV din 30 iunie 2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice (<i>pe tot parcursul textului, art. 1, 4, 5, 7, 8, 9 ș.a.</i>). Nr. 122 din 23.04.2018	52–55 70–72 76
9.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la zonele și fișiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă – art. 14; Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura – art. 29; Legea cu privire la arenda în agricultură – art. 22; Codul contravențional – art. 110; Legea cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații – art. 1, 2, 5, 30, 31; Legea apelor – art. 25, 27).</i> Nr. 169 din 25.05.2018	55–69 76

Ședința începe la ora 10.08.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președintele Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinte al Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Bună dimineața.

Ce ziceți să începem să mai lucrăm puțin? Sînteți gata?

Să vedem și Secretariatul ce ne spune. Dacă ați putea să ne spuneți, domnule Ganaciuc, cîți sînt prezenți în sală, pentru a constata cvorumul.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 deputați, și-au înregistrat prezența 77 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Bolea Vasile – deplasare, Lupu Marian – cerere, Ghilețchi Valeriu – deplasare, Spatari Mihaela – cerere, Zotea-Durnea Alina – cerere, Gutium Artur – cerere, Pistrinciuc Vadim – cerere, Țirdea Bogdat, Ghimpu Mihai, Vlas Ștefan, Casian Ion.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Am fost anunțat că mai mulți colegi încă participă la cîteva activități, se vede că încă și o comisie își mai desfășoară activitatea. O să revină colegii în Sala plenului pe parcursul lucrărilor acesteia... acestuia, ale plenului.

Și să onorăm Drapelul de Stat înainte de a începe. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Dragi colegi,

Înainte de a trece la subiectele de pe ordinea de zi, dați-mi voie să fac anunțul legat de o zi importantă profesională de astăzi, mai bine-zis se sărbătorește duminică, dar merită să menționăm că duminică, pe data de 17 iunie, se sărbătorește Ziua Lucrătorului Medical și a Farmacistului. O profesie extrem de importantă pentru orice societate și în același timp destul de grea, inclusiv în societatea noastră, luînd în considerare că nu întotdeauna există și acoperirea financiară. Dar toți cei care sînt dedicați domeniului știu foarte bine cît de greu e să muncești, iar societatea, cu siguranță, și noi, politicul, ar trebui să fim cei care îi onorăm.

Și de aceea vă încurajez și vă rog să le oferim mulțumiri, aprecieri pentru tot ceea ce fac farmaciștii și medicii pentru Republica Moldova. *(Aplauze.)*

Primul subiect pe ordinea de zi este **proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova. Proiectul nr. 127 din 25 aprilie 2018.**

Ar fi trebuit să ... Da, unul din autori, de fapt, este și domnul Golovin.

Vă rugăm frumos, la tribuna principală.

Vă invităm la tribuna principală să prezentați acest proiect de lege aflat în lectura întâi. Vrem să aflăm mai multe despre el, ca ulterior să auzim și care este opinia comisiei.

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Boris Golovin:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Și din numele Comunității medicale mulțumim pentru felicitarea care ne-ați făcut-o în ajunul sărbătorii lucrătorului medical.

Prezentul proiect de lege are drept scop perfecționarea prevederilor din Codul muncii, și anume ale articolului 359, care reglementează procedura de conciliere a părților conflictului colectiv de muncă.

Propunerile din proiectul de lege se referă la stabilirea unui termen concret (10 zile) pentru concilierea părților conflictului colectiv de muncă și emiterea unei decizii în cazul în care membrii comisiei de conciliere au ajuns la o înțelegere.

Totodată, potrivit propunerilor din proiect, prin acordul comun al membrilor comisiei, termenul respectiv poate fi prelungit cu încă 5 zile lucrătoare.

În susținerea propunerilor din proiectul de lege, servesc următoarele argumente.

Articolul 359 din Codul muncii, deși stabilește unele condiții și aspecte procedurale pentru comisia de conciliere, acesta nu statuează un termen limită pentru examinarea conflictului colectiv de muncă în cadrul comisiei respective.

Prin urmare, lipsa termenului limită de examinare în cadrul comisiei de conciliere din actuala redacție a articolului sus-menționat creează posibilități de abuz din partea angajatorului, prin tergiversarea la maximum a discuțiilor în cadrul acestei comisii.

Mai mult decât atât, lipsa termenului concret pentru procesul de conciliere creează imposibilitatea părților, mai cu seamă a reprezentanților salariaților, de a-și realiza dreptul prevăzut de articolul 360 alineatul (1) din Codul muncii, de a depune o cerere în instanța de judecată pentru soluționarea conflictului colectiv de muncă.

Or, în situațiile când reprezentanții unei părți din comisia de conciliere nu participă la ședințele acesteia sau când reprezentanții comisiei nu respectă prevederile alineatului (9) al articolului 359.

Punerea în aplicare a prevederilor prezentului proiect de modificare a legii nu necesită alocarea unor sume suplimentare din bugetul de stat al Republicii Moldova.

În contextul celor enumerate, considerăm că susținerea acestui proiect de lege va conduce la: perfecționarea procedurii de conciliere a conflictelor, eliminarea situațiilor de abuz în contextul tergiversării emiterii unei decizii privind soluționarea conflictului, responsabilizarea membrilor comisiei de conciliere în luarea unei decizii în termenele stabilite de cod, asigurarea respectării drepturilor și intereselor de muncă ale salariaților și angajaților și asigurarea aplicării în practică în mod eficient a prevederilor legale ce țin de soluționarea conflictelor colective de muncă.

Rog susținerea proiectului dat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Golovin.

Și în continuare, în adresa autorilor întrebări. Și prima intervenție – din partea domnului Boțan.

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Înainte de a vă adresa întrebarea, vreau să reamintesc tuturor celor prezenți că astăzi marcăm trecerea în neființă a Luceafărului poeziei românești – Mihai Eminescu, și cred că merită marcat acest lucru. Și este poetul care a spus un adevăr care ne ghidează pe noi toți „Sîntem români și punctum”.

Întrebarea, de fapt, este următoarea, este vorba de redacție. În a doua propoziție ați scris: „Acest termen poate fi prelungit cu cel mult 5 zile lucrătoare printr-un acord comun al comisiei”. Probabil „un acord comun al membrilor comisiei”, fiindcă acordul comun presupune mai multe părți.

Domnul Boris Golovin:

Da, da. Da, cred că e o ...

Domnul Roman Boțan:

La redactare, probabil.

Domnul Boris Golovin:

Redactare.

Domnul Roman Boțan:

Și următoarea „comisia va adopta o decizie obligatorie”. Probabil, ați avut în vedere „comisia adoptă o decizie obligatorie”. Nu-i așa?

Domnul Boris Golovin:

Da, deci noi ne uităm la momentele acestea de redacție și le îndreptăm pentru lectura a doua.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc.

Da. Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult pentru înțelegere.

Și în continuare, domnule Lipskii, vă rugăm frumos.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc.

У меня вопрос такого плана. Мы знаем, что на железной дороге продолжается проблема с выплатой зарплаты, три месяца опоздание. Скажите, а вот этот закон, как вы считаете, он каким-то образом может помочь им решить их проблемы?

Domnul Boris Golovin:

Для этого мы его и разработали, этот проект, чтобы срок ... значит concilierii, или как, срок ...

Domnul Oleg Lipskii:

Согласительный.

Domnul Boris Golovin:

Да, между обеими сторонами не превышал десяти дней, рабочих дней, или, по согласию членов комиссии, еще пять дополнительных рабочих дней. Все, 15 дней прошло – обязаны выработать проект решения. Если нет, люди имеют право подавать, так сказать, в судебную инстанцию.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule Lipskii,

Dacă aveți a doua întrebare sau precizare?

Domnul Oleg Lipskii:

Întrebare, ea și-i precizare. Мы знаем ситуацию по Бессарабке, когда люди подавали в суд, потом их преследовали за эти вещи. Поэтому я не знаю, насколько этот закон поможет решить этот вопрос.

Domnul Boris Golovin:

Мы считаем, что он как раз в интересах работников, этот закон, не в интересах работодателей, поэтому мы просим поддержки вашей в продвижении этого закона.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

În continuare, domnule Lipskii, dacă aveți o precizare?

Domnul Oleg Lipskii:

Да. Извините, работодателям или работникам все-таки? Вы сказали – в интересах работодателей.

Domnul Boris Golovin:

Работников, не в интересах работодателей. Да, ну может быть, я ошибся, имели в виду – в интересах работников.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

În continuare, domnule Deliu.

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnule Deliu,

Aveți microfonul deschis.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc mult.

Domnule Golovin,

Deci am o întrebare pentru clarificare. La articolul 359, prima frază: „Comisia de conciliere conciliază părțile conflictului colectiv de muncă în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data constituirii”.

La ce se referă termenul „constituirii”, la comisii sau la conflict?

Domnul Boris Golovin:

Nu... conflictul el cred că nu se constituie... domnule președinte, dar...

Domnul Tudor Deliu:

Dar la ce se referă?

Domnul Boris Golovin:

... cred că la constituirea comisiei.

Domnul Tudor Deliu:

Păi, nu „cred că”, noi trebuie să știm precis.

Domnul Boris Golovin:

La începutul lucrului comisiei. Eu cred că de la prima ședință a comisiei. Noi cred că o să facem schimbare, adăugire în scop de concretizare.

Domnul Tudor Deliu:

Păi, eu înțeleg că comisia de conciliere e constituită nu ad-hoc, ea funcționează și dacă acest...

Domnul Boris Golovin:

Ea funcționează dacă este, să zicem, situație de conflict. Pentru ce să fie creată comisia de conciliere dacă nu este conflict în interior? Care este necesitatea?

Domnul Tudor Deliu:

Bine. Eu totuși adresez întrebarea pentru a clarifica, ca mai apoi să nu provoace unele neînțelegeri și interpretări.

Domnul Boris Golovin:

La apariția conflictului se creează comisia de conciliere și, iată, din momentul constituirii acestei comisii, 10 zile lucrătoare. Dacă nu-i conflict, nu-i comisie. Care-i problema?

Domnul Tudor Deliu:

Bine. Deci „constituirii” se referă la comisii, așa...

Domnul Boris Golovin:

Da.

Domnul Tudor Deliu:

Bine. Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Nu mai sînt întrebări în adresa autorilor.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Golovin.

Și primiți în continuare felicitările noastre, într-adevăr, pentru ziua profesională.

Și în continuare, vă rugăm frumos dacă dumneavoastră o să ne prezentați raportul comisiei de specialitate.

Vă mulțumim.

Domnul Boris Golovin:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, și comunică următoarele.

Proiectul sus-menționat propune modificarea prevederilor stabilite în articolul 359 din Codul muncii, care reglementează procedura de conciliere între părțile conflictului colectiv de muncă. Autorii proiectului propun stabilirea unui termen limită de 10 zile lucrătoare, cu posibilitatea prelungirii acestuia până la 5 zile pentru concilierea părților și emiterea unei decizii.

Astfel, stabilirea acestui termen va permite reprezentanților salariaților de a produce... de a purcede la procedura de soluționare a conflictului în instanța de judecată, conform articolului 360 din Codul muncii, evitând tergiversarea procesului de conciliere în cadrul comisiei.

În contextul celor expuse, comisia constată că modificările înaintate de către autori la Codul muncii vor contribui la responsabilizarea părților implicate în procesul de conciliere a conflictelor colective de muncă și vor asigura aplicarea eficientă a prevederilor legale.

Pentru lectura a doua vor fi examinate amendamentele deputaților, propunerile comisiilor permanente, obiecțiile de ordin tehnico-legislativ ale Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului.

În urma dezbaterilor, cu votul unanim al membrilor prezenți la ședință, Comisia protecție socială, sănătate și familie propune proiectul de lege spre examinare și aprobarea în prima lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Golovin.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Încheiem aici dezbaterile la proiectul nr. 127 din 25 aprilie 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova.

Și vom reveni la vot. Vă propun, dragi colegi, așa cum am agreat și ieri, că în funcție de asta unii deputați chiar au avut activități de dimineață programate, votul la ora 13.00.

În continuare, în baza articolului 46 din Regulamentul Parlamentului, prin competențele care mi se oferă, vă propun, dragi colegi, să mai introducem un subiect pe ordinea de zi, venit ca urgență din partea Comisiei economie, buget și finanțe, și anume proiectul nr. 197 din 8 iunie 2018, ca acesta să fie introdus pentru astăzi, pentru dezbateri și examinare în plenul Parlamentului.

La ce se referă? E un domeniu financiar-bancar, vine din partea Guvernului, cu titlu de urgență și prioritate. Dacă nu aveți nimic împotriva.

Dragi colegi,

Cine este pentru ca acest subiect să fie introdus pe ordinea de zi, rog să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți astăzi în plenul Parlamentului au susținut introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr. 197 din 8 iunie 2018.

Și am să rog Secretariatul Parlamentului să asigure repartizarea materialelor pentru toți deputații.

În continuare, să trecem la următorul subiect de pe ordinea de zi, și anume **proiectul nr. 155 din 17 mai 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.**

Îl prezintă domnul Eșanu, secretar de stat al Ministerului Justiției.

Vă rugăm frumos să veniți la tribuna principală.

Domnul Nicolae Eșanu – *secretar de stat al Ministerului Justiției:*

Mulțumim.

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Proiectul de lege supus atenției dumneavoastră este primul proiect elaborat în conformitate cu o decizie adoptată la nivelul Guvernului și susținută de Parlament, conform căreia modificările la Codurile de procedură civilă și penală și la Codul penal și contravențional să fie elaborate de Ministerul Justiției, în baza propunerilor persoanelor și instituțiilor interesate, astfel încât să soluționăm, cel puțin parțial, o problemă foarte serioasă pe care o avem noi astăzi ce ține de stabilitatea legislației și posibilitatea aplicării acesteia de către instanțele judecătorești care adesea ajung în situația în care trebuie să adopte hotărârile în conformitate cu legile care se publică chiar în dimineața în care este examinată o cauză.

Proiectul vine să asigure perfecționarea procedurii contravenționale și să introducă componente noi de contravenții sau să modifice contravențiile existente deja.

Printre cele mai importante modificări pe care le aduce proiectul vreau să menționez completarea articolului 16 cu 3 alineate noi, prin care să se reglementeze condițiile răspunderii membrilor organelor colegiale, deoarece în practică s-a constatat că, de fapt, este imposibilă la momentul actual atragerea la răspundere a unor membri ai organelor colegiale în cazurile în care aceștia fie au adoptat o hotărâre ilegală, fie nu au adoptat o

hotărîre pe care erau obligați să o adopte în conformitate cu legislația în vigoare.

De asemenea, menționez modificarea articolului 34 în ceea ce ține de posibilitatea achitării de către persoana sancționată contravențional a amenzii în mărime de 50%. Aceasta vine inclusiv să soluționeze problema neconstituționalității normei în vigoare care a fost constatată de Curtea Constituțională, deși proiectul era pregătit anterior pentru că noi sesizasem că exista o problemă, astfel încât persoanei să i se asigure dreptul de a achita amenda în mărime de 50% de la momentul în care i-a fost comunicată decizia de sancționare și nu la momentul în care a fost adoptată, deoarece este evident că în multe situații persoana afla despre sancționare după ce acest termen expira.

De asemenea, se concretizează în mod expres că această normă se aplică în cazurile în care nu va mai urma o procedură de contestare a sancțiunii, pentru că raționamentul pentru care a fost introdus acest mecanism a fost de a simplifica procedura și de a permite persoanei să achite o amendă în mărime mai mică, dar să economisim la procedură.

Considerăm că una dintre cele mai importante modificări la proiectul... la Codul contravențional ține de simplificarea procedurilor de examinare a cauzelor contravenționale, și anume introducerea procedurii... a posibilității simplificate de constatare și examinare a contravenției în situațiile în care fapta poate fi constatată în baza constatărilor agentului constator, astfel încât în acest caz când situația este evidentă pentru toate părțile, considerăm că nu este judicios să se întocmească un proces-verbal și să se constituie... continue o procedură sofisticată de examinare a faptei respective în măsura în care contravenientul recunoaște fapta contravențională și acceptă să fie examinată într-o procedură simplificată.

Exemplul clasic este încălcarea regulilor de circulație care poate fi constatată la locul faptei. În acest caz, agentul constator nu va mai întocmi un proces-verbal și o decizie ulterioară, ci va adopta o decizie al cărei conținut este expres prevăzut în articolul 451².

Menționez că proiectul propune un mecanism care exclude posibilitatea încălcării drepturilor persoanei, deoarece contravenientul este acel care trebuie să-și exprime acceptul ca să fie aplicată această procedură. Deci dacă contravenientul nu acceptă, se urmează procedura generală.

De asemenea, propunem ca la examinarea în instanța de judecată a unor fapte contravenționale care sînt pasibile de sancțiuni cu amendă în mărime maximă de 300 unități contravenționale și, în situația în care nu există pedeapsa lipirii de anumite drepturi, cauzele respective să fie examinate doar în procedură scrisă, în măsura în care părțile nu au solicitat ca să se facă audieri în fața instanței judecătorești. Astfel, proiectul propune simplificarea procedurii. Dar, în același timp, conține garanții care asigură respectarea drepturilor persoanelor la un proces echitabil.

Acestea fiind menționate, rugăm susținerea Parlamentului.

Și aș veni cu o rugămintă ca, în cazurile în care în Parlament... nu că în cazurile... în situația în care există alte proiecte care prevăd modificări la Codul contravențional, acestea să fie excluse din proiectele respective și să fie comasate cu acest proiect, pentru ca să avem o singură lege de modificare.

În acest sens, noi o să inventariem toate proiectele care au fost deja aprobate în prima lectură în Parlament sau care urmează să fie aprobate, vom include în acest proiect modificările respective și rugăm comisiile ca, în cazul în care vor pregăti proiectele pentru lectura a doua, să prevadă excluderea din acele proiecte, deoarece la momentul actual deja nu se mai poate... printr-o hotărâre a Parlamentului, deciderea comasării acestor proiecte.

Mulțumim.

Și rugăm susținerea acestui proiect.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Eșanu, pentru prezentarea acestuia.

Cu siguranță, sînt întrebări în adresa dumneavoastră, chiar foarte multe intervenții, din cîte se vede.

Și prima este din partea domnului Lebedinschi.

Vă rugăm frumos.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Vă mulțumesc.

Domnule Eșanu,

Eu personal consider foarte bune prevederile care le-ați inclus dumneavoastră în Codul contravențional, dar vreau să atrag atenția la unele momente.

Membrul organului colegial este pasibil... dumneavoastră introduceți responsabilitatea membrului organului colegial pentru neadoptarea anumitor hotărâri.

Înțeleg în ce situații, deoarece executorii judecătorești nu-i pot obliga să execute hotărârile instanței de judecată. Dar este un moment – ei n-au participat în instanța de judecată, ei nu și-au apărut drepturile.

Noi avem foarte multe cazuri cînd, după prima instanță, administrația publică locală, în unele cazuri – primăria localității nu a contestat în instanțele ierarhic superioare și în cazul cînd executorul vine cu titlu executoriu, îl obligă pe acest consilier, care nu a avut posibilitatea, de fapt, să-și apere drepturile sale.

Cum facem în așa situație?

Domnul Nicolae Eșanu:

Există un principiu constituțional care nu poate fi pus în discuție aici: hotărârile instanțelor judecătorești trebuie să se execute.

Da, cu părere de rău, există foarte multe situații, inclusiv Ministerul Justiției este pus în situația în care trebuie să execute hotărâri judecătorești, inclusiv... în condiții în care legea nu le permite executarea. Pot să vă dau un exemplu...

Dumneavoastră ați vorbit, când ne obligă să eliberăm licență pentru exercitarea profesiei de avocat, deși legea scrie expres că nouă ne trebuie decizia comisiei.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Corect.

Domnul Nicolae Eșanu:

Dar nouă judecătorul ne scrie: ministrul justiției eliberează licență.

Și, în acest caz, noi trebuie să eliberăm.

Eu nu am fugit de la întrebarea pe care ați ridicat-o dumneavoastră. Am vrut să vă spun că nu-i situația doar care o menționați dumneavoastră, orice putem discuta.

Dar în măsura în care există o hotărâre judecătorească, ea trebuie executată. Orice discuții că da, se afectează drepturile cuiva, nu au... nu pot să fie duse, deoarece hotărârea trebuie executată, ca și în cazul hotărârilor Curții Constituționale. Deci da, Curtea Constituțională a adoptat o hotărâre, putem să discutăm, dar ea trebuie executată.

Și din această perspectivă, noi considerăm că nu putem admite, în genere, discuții, chiar dacă nu vorbim de acest mecanism.

Consilierilor locali poate să le fie transmis un singur mesaj: există o hotărâre judecătorească, aceasta trebuie executată. Altfel, ordinea de drept este aruncată în aer. Alte discuții nu pot exista.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnule Lebedinschi,

Vă rog frumos, dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Precizare. Eu asta o înțeleg. Pe mine... eu am vrut să vin cu alt mesaj. Poate ar fi cazul ministerul să examineze astfel de situații și procedura să revadă însăși contestarea deciziilor, să fie reprezentați anume de consiliu,

nu de primării, nu de alte structurii, unde ulterior un organ colectiv este obligat să execute aceste hotărîri. Adică noi vorbim... în Codul contravențional, da, e bine să fie prevăzut, dar vorbim de procedură civilă și... contencios mai mult.

Domnul Nicolae Eșanu:

Ceea ce propuneți dumneavoastră este o propunere care, aparent, ar putea fi implementată, dar nu ține de acest proiect. Sigur că noi vorbim...

Noi o să examinăm problema care ați spus-o dumneavoastră și o să venim cu o reacție la...

Domnul Andrian Candu:

Da, a doua întrebare, domnule Lebedinschi, vă rugăm.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Articolul 44¹, dumneavoastră îi dați analogia, de fapt, articolului 364¹ din Codul de procedură penală. De ce să nu-l prevedem expres cum este și în Codul de procedură penală că, în cazul arestului... privării de libertate – nu mai mult de 3/4, în cazul amenzii – nu mai mult de 2/3 ș.a.m.d.? Atunci noi am putea să le stimulăm pe persoane să recunoască, de fapt, să nu impună organul de constatare să facă această procedură destul de complicată.

Și, totodată, la articolul 16, dumneavoastră, probabil că, ați avut în vedere, prin alineatul (3) litera f) „accident, calamitate naturală sau altă cauză”, boala nu-i inclusă.

Domnul Nicolae Eșanu:

Boala e concediu de boală.

Domnul Adrian Lebedinschi:

De asta și spunem.

Dar nu-i... l-ați prevăzut ca concediu.

Domnul Nicolae Eșanu:

Este concediu și prin concediu... oricare concedii...

Domnul Adrian Lebedinschi:

Am înțeles, am înțeles, gata.

Dar la...

Domnul Nicolae Eșanu:

Cu privire la... noi sîntem...

Domnul Adrian Lebedinschi:

Articolul 44¹.

Domnul Nicolae Eșanu:

La articolul 44, dumneavoastră ați ridicat o problemă ce ține de politici cum să fie formulate.

Sîntem gata să discutăm pentru lectura a doua, pentru că acesta este rezultatul discuțiilor pe care le-am avut cu diferite organe.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnul Bejan – în continuare.

Poftiți.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule Eșanu,

Întrebarea mea se referă la punctul 8 din proiect. Articolul 44¹ „Aplicarea sancțiunii mai blînde decît cea prevăzută de lege sub formă de amendă. Alineatul (1): Ținînd cont de circumstanțele excepționale ale cauzei legate de scopul și motivele faptei, de rolul contravenientului în săvîrșirea contravenției, de personalitatea contravenientului” ș.a.m.d. după text.

Deci cum rămîne cu faptul că în fața legii sînt toți egali?

Dumneavoastră aici stipulați personalitatea ca un motiv de a micșora amenda sau a trece la o sancțiune mai blîndă.

Mulțumesc.

Domnul Nicolae Eșanu:

Aceasta nu încalcă principiul. Și, după cum a menționat și domnul Lebedinschi, aceasta este, practic, o preluare a prevederilor care noi le avem în legislația penală deja.

Totdeauna, deci totdeauna se ține cont de persoana concretă, aceasta ține de principiul individualizării pedepsei. Și în acest caz, sigur că, dacă persoanele aflate în situații identice, vor fi tratate diferit, vom fi în prezența unei discriminări și va putea fi invocată discriminarea. Dar în măsura în care personalitatea justifică un tratament diferit, atunci nu sîntem în prezența unei discriminări, deci este un principiu, un fenomen normal, cunoscut de specialiștii în domeniu.

Mulțumim.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule Deliu,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Domnule Eșanu,

Am adresat și în comisie câteva întrebări și am să le repet. Mă refer la articolul 16 de la articolul II din proiect, spuneți-mi, vă rog, dacă actualele prevederi ce se referă la răspunderea colectivă a organului colegial, se referă și la Parlament, și Guvern?

Domnul Nicolae Eșanu:

Deci în măsura în care legea prevede răspunderea, sigur că o să se aplice.

Domnul Tudor Deliu:

Nu, eu vreau da sau nu, nu o să se...

Domnul Nicolae Eșanu:

Parlamentul și Guvernul nu se referă, pentru că Parlamentul și Guvernul nu sînt subiecți ai răspunderii. Dacă ne referim la răspunderea membrilor Guvernului și a deputaților în Parlament, atunci răspunsul este că în cazul Parlamentului nu se aplică, pentru că legislația expres prevede că deputatul nu răspunde pentru votul său. În cazul membrilor Guvernului, răspunderea da, este. Membrii Guvernului poartă răspundere pentru deciziile pe care ei le adoptă și deci în măsura în care va fi adoptată o hotărîre ilegală, dar cel mai important, nu este suficient să răspundă pentru o hotărîre ilegală, dar pentru cazul în care legea prevede asemenea răspundere.

Domnul Tudor Deliu:

Am înțeles. Eu nu m-am referit la Parlament sau Guvern ca organ... ci la fiecare membru, așa cum am discutat în comisie.

Și acum să revenim la consiliile locale. Deci actualele prevederi atît în articolul 6³ la alineatul (2) mai ales, deci este prevederea a) de la alineatul (3) „nu a știut și nici nu putea să cunoască despre convocarea ședinței”. Cum dumneavoastră puteți să lămuriiți? Fiindcă atunci cînd primarul emite dispoziția cu 5 zile înainte de ședință, secretarul este obligat să anunțe consilierii să participe la această ședință – lucru care se face. Care va fi argumentul că el nu a știut și nici nu putea să cunoască despre convocarea consiliului?

Domnul Nicolae Eșanu:

Există foarte multe circumstanțe.

Domnul Tudor Deliu:

Ele îs descrise mai apoi.

Domnul Nicolae Eșanu:

Poftim?

Domnul Tudor Deliu:

În jos sînt descrise că a participat în instanța de judecată, a fost în deplasare...

Domnul Nicolae Eșanu:

Acea e altceva.

Domnul Tudor Deliu:

... dar aici n-a știut și nu putea să știe.

Domnul Nicolae Eșanu:

Tot ce urmează ulterior se referă nu la faptul a știut sau nu a știut, el se referă la motivele... din ce motive nu a participat. Astea-s două lucruri diferite. Prima – a știut sau n-a știut, asta-i o problemă. După asta, vorbim despre faptul din ce motive n-a participat. „Nu a știut” este o normă care o să o găsiți practic de fiecare dată cînd se spune problema răspunderii, cînd persoana, conform legislației, trebuie să știe ceva și în acest caz, ea este sancționată pentru faptul respectiv. Ea trebuia să știe, ceea ce se presupune că persoana în exercitarea atribuțiilor sale trebuie să dea dovadă de diligența solicitată conform atribuțiilor pe care le are și în acest caz, dacă el ar fi putut să știe și spune că nu știe, deci noi nu discutăm despre lucrul acesta și el trebuie să poartă răspundere pentru acest lucru.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,

Vă rog frumos să continuați...

Domnul Tudor Deliu:

Eu cred că va fi foarte dificil sau greu de aplicat această prevedere de la litera a).

Domnul Nicolae Eșanu:

Este adevărat că e foarte greu și foarte rare o să fie cazurile în care se va putea demonstra că persoana trebuia să știe. Pentru că cel care pretinde că persoana trebuia să știe, trebuie să demonstreze acest lucru.

Domnul Tudor Deliu:

Și să revenim la activitatea consiliilor locale. Deci pentru deciziile adoptate legea prevede că răspunderea este colectivă și nu individuală, respectiv, toate actele adoptate de autoritățile locale sînt supuse controlului de legalitate și de oportunitate care... păi, acuș o să ajungă...

Acum revenim la întrebarea care... la domnul Lipskii? Dumneavoastră spuneți că dacă nu se exercită... se execută, cer scuze, hotărârile instanțelor de judecată, se dă peste cap toată ordinea de drept. Eu vreau să vă întreb: dar dacă se implică instanța de judecată în autonomia locală, nu se dă oare peste cap acest principiu constituțional și se lezează dreptul cetățeanului care a investit aceste autorități să-i reprezinte și să decidă? Cum credeți dumneavoastră?

Domnul Nicolae Eșanu:

Nu se dă peste cap...

Domnul Tudor Deliu:

Nu se dă peste cap?

Domnul Nicolae Eșanu:

... pentru că faptul că se încalcă sau nu autonomia locală trebuie s-o decidă o instanță judecătorească. Noi putem să discutăm orice, dar în măsura în care o instanță a emis o hotărîre, ea ține loc de lege, cum spuneau încă romanii. Deci ceea ce a hotărît judecătorul nu mai punem în discuții, sigur, după toate procedurile de contestare și dacă a hotărît judecătorul, restul – noi putem să ne dăm cu părerea. Ceea ce a spus judecătorul este lege. Judecătorul a spus: „Nu se încalcă autonomia locală”. Că avem probleme astăzi în justiție, sigur, nouă ne revine obligația să asigurăm că justiția funcționează astfel încît să nu ne dea temei ca să putem considera că printr-o hotărîre judecătorească s-a știrbit autonomia locală.

Domnul Tudor Deliu:

Eu la asta și mă refeream, deoarece avem foarte multe exemple chiar și la nivel de Chișinău, cînd deciziile consiliilor au fost atacate în instanța de judecată, mă refer și la „Izvor”, și la „Guguță”, și la multe altele, instanța de judecată obligă. Oare este aceasta...?

Domnul Nicolae Eșanu:

Noi cu dumneavoastră putem să ne dăm cu părerea.

Domnul Tudor Deliu:

Păi, ne dăm cu părerea.

Domnul Nicolae Eșanu:

Judecătorul, în conformitate cu Constituția și cu legea, spune cum este legal. Și din momentul în care judecătorul a spus ceva în hotărîre – asta este lege. Cum am spus, ține locul legii hotărîrea judecătorească.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare, domnul Țurcan, vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da, vă mulțumesc, domnule Președinte.

Eu am ascultat foarte atent prezentarea dumneavoastră, domnule ministru, și aș vrea să mă opresc doar la o chestiune care este foarte importantă din punct de vedere social.

În condițiile zilelor de azi, când cresc prețurile în continuu – recent, noi, printre altele, am majorat și amenzile, inclusiv prin majorarea mărimii unității convenționale – oamenii sînt foarte și foarte revoltați de acest fapt. Dar în acest proiect, afară de acele lucruri bune, într-adevăr, sînt chestiuni foarte bune, dar acest proiect prevede inclusiv majorarea amenzilor. Și dumneavoastră în nota informativă chiar ați indicat că majorarea amenzilor este unul din scopurile acestor modificări. În prezentare, în mod diplomatic, v-ați eschivat de la acest moment, de aceea eu vreau să vă întorc la chestiunea aceasta, să explicați: care sînt motivele, de ce sînt majorate aceste amenzi? În ce măsură sînt corelate cu pericolul social al acelor contravenții unde sînt prevăzute aceste majorări? Și în ce măsură sînt corelate cu alte norme ale Codului contravențional? Doar noi nu o dată vorbeam că majorarea la unele contravenții, în același timp, rămîne același plafon pentru alte contravenții, deranjează însăși structura și ideea, și conceptul Codului contravențional. Iată la acest subiect ce ține de majorarea amenzilor, dacă se poate, mai mult să explicați. Care...?

Domnul Nicolae Eșanu:

Care este raționamentul? Raționamentul este unul foarte simplu. Avînd în vedere că, după cum toți declară, numărul cazurilor în care se comit încălcări ale legislației în vigoare rămîne foarte mare, unul din instrumentele pe care-l pune la dispoziție doctrina este majorarea sancțiunii. Sigur, inevitabilitatea sancțiunii este un principiu care trebuie să fie primordial, pentru că este mult mai important decît să aplicăm pedepse mari, să asigurăm că oricine a comis o abatere va fi sancționat și acest concept este promovat constant în acest cod. Totuși, este necesar de a se asigura o corelație între gravitatea faptei și mărimea sancțiunilor care au fost aplicate.

Aici noi intrăm cu dumneavoastră într-o discuție care este dusă în toate țările și permanent. Există persoane care militează pentru majorarea sancțiunilor. Și eu am propus să faceți un experiment, să analizați inițiativele oricăror fracțiuni din Parlament și o să vedeți că oricare fracțiune a avut cazuri în care într-un domeniu anume a considerat că este necesar să fie majorate sancțiunile.

Noi nu putem să pretindem, că mărimile propuse de noi aici sînt unicele posibile și sîntem totdeauna deschiși în dialog cu Parlamentul să încercăm să identificăm care o să fie acea mărime a sancțiunilor care, în opinia noastră, o să servească scopul urmărit, și anume de a asigura o

sanționare suficient de gravă pentru a preîntîmpina săvîrșirea, în cazul dat, a contravențiilor de către persoane.

Vreau să menționez că multe dintre aceste propuneri sînt făcute de către ministere sau alte entități responsabile de anumite domenii. Ministerul Justiției, în mare parte, le-a colecționat și le-a incorporat într-un proiect unic, dar noi am urmărit să ne asigurăm că este echilibrul între mărimea sancțiunilor pentru diferite fapte.

Sigur că nu pretindem că am reușit să adoptăm soluții perfecte totdeauna și de aceea pentru lectura a doua sîntem deschiși să discutăm fiecare poziție în parte.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țurcan,

Aveți a doua întrebare sau precizare?

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Țurcan:

În primul rînd, precizare. Dumneavoastră ați început, clar că noi putem să intrăm în mai multe discuții cu dumneavoastră mai profunde, dar, știți, cînd intri în discuții cu cetățenii ei nu înțeleg, de ce sînt permanent în majorare, inclusiv amenzile? Aici e problema.

Doar cunoașteți dumneavoastră foarte bine și din teorie, și din practică că nu întotdeauna plafonul amenzii sau pedepsei atinge scopul de bază – reeducarea persoanei care a comis infracțiunea sau contravenția.

Și ca un exemplu pot să vă spun, conform datelor Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Finanțelor, în comparație cu anul 2016, în 2017 numărul proceselor-verbale și numărul amenzilor care au fost aplicate față de cetățeni au crescut practic de două ori ce ține doar de traficul rutier, securitatea traficului rutier.

Dar, în același timp, numărul accidentelor rutiere, inclusiv a celor grave, la fel, au crescut, atunci ce noi avem? Creșterea și a amenzilor, creșterea și a accidentelor. Înseamnă că ceva nu-i corect în ceea ce ține de stabilirea acestor amenzi.

Dar a doua întrebare. A doua întrebare se referă, de fapt, la problema care uneori poate să aibă și o tentativă de corupere, deci problema care ține de aplicare a amenzii mai blîndă decît cea care este prevăzută în modificările care le-ați propus. Dumneavoastră ați indicat cine anume poate să facă acest lucru, dar nu sînt prevăzute la concret în care cazuri poate fi aplicată amenda mai blîndă? Doar asta este cel mai important.

În caz contrar, deci din contul... știți cum zice lumea, haideți să amăgim statul, jumătate ne scutești și eu jumătate din cea jumătate îți voi achita. Iată așa uneori, cu regret, se face.

Deci, de fapt, această practică prin această modificare foarte neclară și neconcretă noi o legiferăm. Cum vă uitați la problema dată?

Domnul Nicolae Eșanu:

Iarăși o problemă foarte complicată. În general deja problema acordării posibilității organului sau persoanei care aplică sancțiuni de a aplica sancțiuni mai mici în principiu, conceptual, ea este pentru fapte mult mai grave în legislația penală.

Sigur că poate fi și nu că doar poate fi, sînt convins că se înîmplă cazurile pe care le menționați dumneavoastră, dar în același timp sînt și cazuri în care ei se înțeleg fix așa și nu mai întocmește procesul-verbal. Doar de la asta să pornim cînd să adoptăm politicile, nouă ni se pare că nu este cea mai corectă soluție.

Este un mecanism cunoscut posibilitatea de a aplica alte sancțiuni mai blînde sau mai jos decît minimum. Noi trebuie să ne decidem: acceptăm noi sau nu acceptăm acest concept cunoscut în foarte multe țări?

Și eu aș vrea să revin totuși la problema cu discuția cu cetățenii și sancțiunile pentru a atrage atenție la un moment, după mine, foarte important, și anume că trebuie să ținem cont de faptul că sancțiunile vizează persoanele care comit încălcări ale legislației. Deci doar în cazul în care persoana a încălcat legea, doar atunci se pune în discuție faptul dacă este mare sau mică sancțiunea. Pentru cetățenii corecți care nu comit încălcări ale legislației problema respectivă, în genere, nu se pune.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Dumneavoastră ați pus o întrebare cît trei, am contabilizat-o. Da, numai că la o întrebare v-am lăsat aproape patru minute să vorbiți, de aia trebuie să avem un respect față de restul colegilor. Un zece secunde ca precizare, ca un ultim comentariu.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Vladimir Țurcan:

Mersi mult, domnule Președinte.

Va fi mult mai scurt și mă voi încadra în timp.

În aceste condiții și reieșind din răspunsurile dumneavoastră, totuși Frațiunea Partidului Socialiștilor nu poate să susțină acest proiect de lege în prima lectură, noi vom veni cu amendamente. Dar este foarte important ca, totuși, împreună cu comisia și toți deputații să ne gîndim foarte bine

referitor la plafoanele acestea de amenzi, rezonabilitatea lor, corelarea, pentru ca să nu sărăcim și mai mult lumea și să nu trezim și mai multe nemulțumiri în societate.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Mai sînt încă trei intervenții.

Dragi colegi,

Rugămintea este, bineînțeles, libertatea dezbaterii este și o voi asigura cu siguranță, dar să încercăm cît mai succint, păstrînd timpul regulamentar.

Domnule Boțan,

Vă rugăm frumos.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Sper să aveți aceeași atitudine față de reprezentanții tuturor fracțiunilor, inclusiv în ceea ce ați menționat dumneavoastră anterior.

Întrebarea mea, domnule raportor, se referă la același articol 44¹, pe care noi l-am discutat în Comisia securitate națională, a prezentat unul din colegii dumneavoastră, și toți au considerat oportun că dumneavoastră faceți referire aici la aplicarea sancțiunii mai blînde decît cea prevăzută de lege sub formă de amendă, ținînd cont de circumstanțele excepționale ale cauzei.

Toți colegii din comisie au fost de acord că aceste circumstanțe trebuie să fie mult mai clare și precizate. Or, în raportul de expertiză anticorupție, la fel, se face referire la acest subiect, mai mult, dumnealor identifică riscul ca această normă să fie aplicată discreționar.

Dacă ați făcut analogia cu Codul penal, unde se aplică acest principiu, acolo sînt specificate categoriile de infracțiuni, or, în cazul Codului contravențional categorii de anumite contravenții nu sînt specificate. Respectiv, întrebarea: acest principiu se aplică pentru toate contravențiile sau nu?

Domnul Nicolae Eșanu:

Deci toate contravențiile care prevăd sancțiunea menționată în articol. Dar să fiu foarte scurt, absolut de acord că norma trebuie să fie clară, să nu lase loc pentru abuzuri. Și noi sîntem gata să examinăm toate propunerile de a îmbunătăți și o să fim recunoscători celor care o să ne facă propuneri cum ar putea fi îmbunătățită această normă.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, precizare.

Domnule Boțan,

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Mulțumesc.

În calitate de precizare. Dacă am lua, de exemplu, o contravenție ce ține de șofatul în stare de ebrietate la volan și noi am aplica o sancțiune mai blîndă decît cea prevăzută de Legea contravențională, probabil n-ar fi cazul... De aceea cred absolut necesar să fie precizate și categoriile de contravenții cărora li se poate fi aplicat acest principiu.

Vă mulțumesc.

Domnul Nicolae Eșanu:

Mulțumim.

Doar că în cazul șofatului în stare de ebrietate aceasta n-o să se aplice, pentru că are sancțiunea obligatorie alternativă lipsirea de permis.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În continuare – domnul Vreamea.

Poftiți.

Domnul Igor Vreamea:

Mulțumesc.

În același context, referitor la introducerea articolului 44¹ despre aplicarea sancțiunii mai blînde decît cea prevăzută de lege sub formă de amendă.

În primul rînd, care a fost raționamentul că doar la sancțiunea cu amendă va fi aplicat acest principiu și nu la toate, cum este în Codul penal? Acolo poate să fie pentru toate, așa?

Inclusiv poate fi trecută pedeapsa la o altă categorie, dar aici se prevede doar faptul aplicării acestui principiu în cazul aplicării amenzii.

Domnul Nicolae Eșanu:

Anume din considerentul că în Codul penal există mai multe reglementări în ceea ce privește condițiile de aplicare a acestei instituții, din această perspectivă, noi am considerat că trebuie să ne limităm la măsura amenzii doar.

Dar același lucru îl repet, haideți pentru lectura a doua să examinăm. Noi sîntem gata să discutăm orice propunere la acest articol.

Domnul Andrian Candu:

... Vremea,

Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Igor Vremea:

Da. Eu doar cu titlu de precizare, fiindcă, în opinia mea sau cel puțin la prima percepție, se creează impresia că... sau Codul contravențional acum prevede posibilitatea achitării în timp de 72 de ore a sancțiunii sub formă de amendă și în cazul acesta cel care este sancționat plătește doar 50% din amendă. Adică, el beneficiază deja de o reducere în cazul executării, dar noi încă și mai aplicăm și principiul acesta al aplicării unei pedepse mai blânde.

Adică, în raport cu celelalte persoane care vor fi sancționate altfel și să nu creăm așa un mod arbitrar de aplicare a pedepselor, dacă vreau îți aplic sub formă de amendă și cu atât mai mult că pot să aplic și ținând cont de acest principiu și încă 50% ulterior.

Deci iată aici se creează impresia că noi totuși favorizăm, într-un fel sau altul, aplicarea pedepsei sub formă de amendă.

Domnul Nicolae Eșanu:

O să revenim dacă o să existe propuneri. Totuși, aș atrage atenția că achitarea a 50% este un alt institut, nu se referă la persoană. Deci inclusiv cei mai înrăiți violatori ai legislației... prevede, pentru că institutul acela a fost introdus nu pentru individualizarea pedepsei, ci pentru a simplifica procedura și a exclude etapa contestării și a încasa mult mai ușor pedepse. Deci scopul urmărit de acel articol este, de acel... institut este diferit de acesta.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Și ultima intervenție – domnul Țap.

Vă rugăm frumos.

Domnul Iurie Țap:

Domnule Eșanu,

Prima mea precizare este dacă ați consultat Congresul Autorităților Locale din Moldova, respectiv, dacă avem avizul la acest proiect de lege.

Domnul Nicolae Eșanu:

Eu nu-mi amintesc formal că nu m-am uitat, dar că a fost consultat cu absolut toată lumea și a fost trimis, eu pot să vă garantez. Proiectul acesta a fost elaborat foarte mult timp și a fost... Noi inclusiv am invitat

reprezentanții autorităților locale în cadrul ministerului și am avut discuții pe anumite părți din acest proiect. Deci toată lumea a avut.

Dacă lipsește avizul, eu am să verific după asta, doar din cauza că ei nu au trimis un aviz.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc pentru această precizare.

La rîndu-mi voi concretiza. De mai multe ori auzim răspunsuri foarte evazive. Eu acum vin de la întâlnirea cu monitorii Consiliului European pe problemele autonomiei și democrației locale. Unul dintre aceste subiecte era dialogul cu autoritățile locale și consultarea acestora.

Printre altele, Legea nr. 435 privind descentralizarea administrativă expres spune faptul despre aceste consultări și faptul că Cancelaria de Stat este obligată să stabilească modul de consultări.

Printre altele, Congresul Puterilor Locale și Regionale are o propunere în acest sens cum să se facă, pentru că faptul că a fost trimis sau este pe pagina oficială, domnule Eșanu și stimați colegi de la Guvern, nu este adecvat și este, de fapt, o abatere gravă de la consultarea autorităților publice locale dacă nu este avizul, pentru că-i vizează.

Și acum întrebarea la concret. La punctul 10, care vizează modificarea articolului 65, deci se vorbește despre... alineatul (1), neexercitarea sau exercitarea neadecvată... necorespunzătoare de către persoanele abilitate... autorităților de... autoritate tutelară locală sau teritorială. Respectiv, descrierea și sancțiunea.

Să înțelegem că primarul ar putea fi sancționat respectiv, inclusiv privarea dreptului de la 3 pînă la 1 an de zile, în această situație.

Domnul Nicolae Eșanu:

Pot să răspund?

Domnul Iurie Țap:

Vă rog.

Domnul Nicolae Eșanu:

Da. În privința consultării, sigur că eu niciodată nu am să spun că au fost consultați ... faptul că s-a plasat pe pagină. Proiectul este remis autorităților și în măsura în care răspunsurile acestora indică probleme care trebuie discutate noi convocăm permanent și discutăm lucrul acesta.

Spre exemplu, vă dau problema mult discutată cu demolarea construcțiilor. Avem un grup de lucru cu care lucrăm.

Cît privește strict la această întrebare, sigur, da, aceasta este sancțiunea care este propusă, inclusiv primarul, în măsura în care revine în

atribuția lor respectiva sarcină, codul, după părerea noastră, prevede destul de clar care sînt faptele.

În opinia noastră, problema asigurării protecției... copiilor rămași fără îngrijirea părinților este o problemă foarte serioasă, avînd în vedere vulnerabilitatea acestora și în măsura în care noi nu vom veni cu sancțiuni foarte serioase față de persoanele în sarcina cărora revine obligația de a proteja acești copii noi nu avem șanse să asigurăm implementarea legislației care, în principiu, este foarte bună. Noi avem toate normele necesare pentru a asigura protecția copiilor.

Cu părere de rău, mai rău stăm la capitolul „Implementare”, dar desigur, după cum am spus anterior, noi nu pretindem că sancțiunea propusă de noi este unica posibilă și în măsura în care o să existe alte propuneri noi avem toată deschiderea de a examina, pentru că nu avem scopul de a institui pedepse exorbitante.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țap,

Dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Vă rog.

Domnul Iurie Țap:

Deci precizarea mea este următoarea.

Domnule Eșanu,

Deci Legea nr. 435 spune expres și Legea nr. 436 la fel cere consultarea adecvată a autorităților publice locale.

Răspunsul pe care dumneavoastră mi l-ați dat, sînteți unul dintre puținii profesioniști, nu vă fie cu supărare, dar este unul neadecvat. Legea cere.

Stimați colegi,

Eu nu cer altceva, cer ca legislația să fie respectată.

Și doi. Voi spune, atunci cînd a fost votată Legea nr. 140 din anul 2013 privind situația copiilor... privind copiii în situații de risc, stimați colegi, primarul nu are instrumentele adecvate. Primarului nu i s-au realizat și acele venituri, el nu poate angaja acel specialist. Deci statul nu a delimitat clar competențele, statul nu i-a asigurat și resursele necesare.

De altfel, și Carta Europeană, și Legea nr. 435, Legea nr. 436 prevede foarte clar: esența descentralizării, spune Strategia de reformă a administrației publice, este delimitarea clară și coerentă a responsabilităților resurselor financiare și materiale.

De aceea sînt de acord cu tot ceea ce spuneți, copiii trebuie să fie protejați, doar că statul nu instituie mecanismul adecvat, pune pe spatele autorității tutelare locale, primarului responsabilități enorme, nu asigură instrumentele, mecanismele necesare.

Avem cazul de la Basarabeasca, cînd a fost folosită această lege pentru a-l pune la punct pe un primar. De aceea nu este adecvat, nu este bine. Și v-am întrebat, este normal să consultăm și cu autoritățile locale, cu toate părțile cointeresate ca să construim un mecanism care, cu adevărat, ne-ar permite să protejăm acești copii. Altfel, am spus-o în 2013, cînd a fost votată legea, dacă nu va fi un mecanism coerent, problemele vor rămîne.

Da, vom sancționa și specialiștii, și primarii, doar că copiii vor rămîne neprotejați. Propunerea este totuși s-o facem adecvat.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnul Nicolae Eșanu:

Sigur că nu pot să nu fiu de acord cu faptul că, în măsura în care cuiva i se atribuie o sarcină, trebuie să-i fie asigurate resursele necesare, dar aici noi nu discutăm subiectul obligațiilor care se impun și sarcinilor care se impun autorităților locale.

Nu cred că putem să spunem că, în măsura în care există o lege și există probleme cu privire la resursele alocate, noi nu ar trebui să instituim răspunderea pentru nerespectarea legilor.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult. (*Rumoare în sală.*)

Comentariu la comentariu... dumneavoastră ați avut ultima precizare.

Vă pot oferi a doua întrebare, bineînțeles, numai că vreau să spun că precizarea dumneavoastră era cît 3 minute. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Aveți dreptul la ultima precizare.

Vă rugăm frumos, dragi colegi.

Poftiți, domnule Țap.

Domnul Iurie Țap:

Domnule Președinte,

Conform Regulamentului, am dreptul la comentariu, atunci cînd mi s-a răspuns. Regulamentul prevede...

Și domnule Sîrbu,
Nu aveți treabă aici.

Deci domnule Eșanu,

Tocmai la aceasta mă refeream. Dacă nu este bine reglementat, nu este nicidecum cazul să prevedem sancțiunile, pentru că ele nu-și vor atinge obiectivele, tocmai aceasta era insistența mea că nu este cazul să mergem pe această cale, că nu este una bună.

Mulțumesc.

Domnul Nicolae Eșanu:

Cu tot respectul, dar nu cred că astăzi putem să spunem că primarii nu au posibilitatea să ia la evidență copiii, cum este prevăzut aici.

Deci sancțiunile sînt pentru fapte care pot fi... sau pentru acțiuni care pot fi întreprinse astăzi. (*Gălăgie în sală.*)

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Aici se încheie sesiunea de întrebări-răspunsuri în adresa autorilor.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Eșanu. Și vă mulțumim că ați rezistat atît de mult și la tribuna principală, bombardat fiind de foarte multe întrebări, dar sînt utile discuțiile și dezbaterile pe proiect.

Vă rugăm frumos, doamnă Apolschii, vă invităm la tribuna principală să ne prezentați raportul comisiei.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia a examinat proiectul de Lege nr. 155, inițiativă legislativă a Guvernului.

Așa cum s-a discutat, acest proiect vizează modificarea Codului contravențional și are drept scop contracararea unor fenomene îndreptate spre încălcarea unor drepturi constituționale ale persoanelor fizice.

Comisia a examinat coraportul Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, propunerile expuse urmînd a fi luate în considerare la pregătirea proiectului pentru lectura a doua.

În cadrul ședinței, la propunerea membrilor comisiei, s-a decis comasarea proiectelor de lege aflate în procedura legislativă care conțin reglementări prin care se propun modificări la Codul contravențional cu proiectul de Lege nr. 155, de bază fiind luat proiectul nr. 155.

În rezultatul examinării, comisia, cu votul majorității, a decis să propună examinarea și aprobarea de către Parlament a proiectului de Lege nr. 155 din 17 mai 2018 în prima lectură.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim foarte mult, doamnă Apolschii.

Doamna Raisa Apolschii:

Dacă îmi permiteți, domnule Președinte.

Eu am o rugăminte către colegi: să nu se rezume numai la dezbaterile acestui proiect astăzi, în cadrul ședinței plenare. Și vă rog, în timp foarte util, să veniți cu amendamente ca, ulterior, să avem... să putem lucra pentru lectura a doua și să facem un proiect... să-l îmbunătățim, dacă se consideră că ar fi niște lacune, dacă vreți.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Și în continuare, îl rugăm pe domnul Sîrbu, care s-a înscris cu luare de cuvînt, îl invităm la tribuna principală pentru această luare de cuvînt.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Nu intenționez să iau cuvînt pe acest proiect de lege, dar, totuși, reieșind din aceste dezbateri și reieșind din practica noastră, a Parlamentului, să venim, practic, în fiecare săptămînă cu modificare la Codul contravențional și introducerea sancțiunilor pentru nerespectarea legii, vreau să vin cu cîteva considerațiuni de ordin general. Și aici, sigur că, am putea să punem o întrebare retorică și domnului ministru, și colegilor: de ce, dragi colegi, venim noi atît de des cu astfel de proiecte de legi de modificare și de ce, dragi colegi, noi venim cu astfel de sancțiuni în fiecare săptămînă, practic, venim să rectificăm sau venim să completăm cu o nouă componentă de contravenție administrativă? De ce?

Probabil, ține și de cultura noastră generală, de cultura noastră juridică, probabil, ține și de mentalitate și venim în fiecare săptămînă cu modificări de lege, probabil, din simplul motiv că legislația în Republica Moldova nu se respectă, deoarece dacă legislația s-ar respecta, atunci, probabil, nu ar trebui să venim cu atîtea sancțiuni. De fiecare dată, practic, la o normă materială, noi sîntem obligați să venim cu o normă de procedură

și sîntem obligați să venim cu sancționări, deoarece, cu părere de rău, cetățenii nu respectă normele legale și nu respectă acele prevederi imperative ale legii care țin de relațiile noastre sociale, relații sociale care ar trebui să se bazeze pe respect reciproc și să se bazeze pe acea atitudine față de norma legală.

Acest proiect de lege vine cu modificări de esență la Codul contravențional. După acest proiect de lege mai avem încă vreo 4 legi care urmează a fi comasate și toate țin de Codul contravențional.

Păcat că venim atît de des, dar, probabil, nu avem alte ieșiri, sîntem obligați să venim cu astfel de sancțiuni de fiecare dată, atît timp cît nu va fi... nu va crește acea cultură a respectului față de lege și... în privința tuturor cetățenilor.

Referitor la acest proiect de lege, iată eu, chiar cîteva momente interesante ce țin de noile componente de contravenție care se adaugă.

Bine, s-a vorbit despre răspunderea pentru încălcările organului colegial. Sînt de acord că, într-adevăr, foarte des avem cazuri cînd organele, în special, consiliile locale intenționat, poate din rea-credință, chiar nu adoptă unele decizii care sînt obligatorii.

Dar eu aici, în genere, și păcat că Constituția Republicii Moldova acordă prea multă imunitate deputaților în Parlament. Parlamentul, de asemenea, este un organ colegial și cred că, atunci cînd Parlamentul refuză să adopte o normă sau invers, ar trebui și deputații să fie trași la răspundere. (*Rumoare în sală.*)

Și păcat că, stimații colegi din opoziție, au refuzat deja de vreo 3 ori să modifice Constituția și să anulăm acea imunitate a deputaților, să fie și deputații egali, așa cum și consilierii locali, și în cazul în care nu respectă legea, să fie trași la răspundere.

Și păcat că... faptul că nu ați votat retragerea imunității atunci, stimați colegi, păcat că nu exista o lege care să fiți trași la răspundere pentru faptul că vă țineți de acea imunitate cu dinții.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Sîrbu,

Vă rugăm frumos, la subiect.

Domnul Serghei Sîrbu:

Ce ține de proiectul de lege... eu deja țin la proiectul de lege.

Stimați colegi,

Eu vreau să vă atrag atenția asupra faptului că apar astfel de componente noi de contravenții precum: împiedicarea activității asistentului social în protecția copilului.

Și stau și-mi pun întrebarea: de ce a fost nevoie de astfel de componentă? Oare am ajuns noi la așa o situație când un asistent social nu poate să-și îndeplinească atribuțiile ce țin de protecția copilului? Păcat că am ajuns la o astfel de situație.

Eu am rămas puțin frapat de o nouă componentă de contravenție precum refuzul de eliberare a certificatului medical de constatare a nașterii. Asta cum? Am ajuns noi la situația când cineva din autorități refuză să elibereze un certificat medical să constate o naștere? Păcat că am ajuns la o astfel de situație și sîntem nevoiți să sancționăm astfel de contravenții.

„Practicarea prostituției”. Aici eu cred că vreau să mă abțin, nu știu cîte sancțiuni ar trebui să mai compunem pentru a elimina acest flagel din societatea noastră și nu numai a noastră. (*Gălăgie în sală.*)

Altă componentă – distrugerea sau deteriorarea intenționată a bunurilor proprietate comună a asociațiilor de coproprietari în condominiu. Iată un exemplu, dragi colegi, cum noi, cetățenii acestei țări, vecinii, locatarii, trăim... și avem grijă de casa noastră acolo unde noi...

Dacă a fost nevoie de o astfel de contravenție, înseamnă că avem situații în practică când ne distrugem propriile bunuri care sînt proprietate comună în condominiu. Și este păcat că am ajuns la astfel de situație.

Dar oricum, totodată, țin să menționez că există un lucru foarte pozitiv atunci când se propune introducerea procedurii simplificată de constatare a contravențiilor, acel acord de colaborare. În cazul în care contravenientul acceptă sancțiunea și acea procedură scrisă, iarăși, simplificată, care va acorda posibilități mult mai operative să fie dus la bun sfîrșit procesul contravențional.

Păcat, stimați colegi, că trebuie să intervenim atît de mult de a introduce sancțiuni pentru ca cetățenii, ca noi cu toții să respectăm legea în Republica Moldova, dar, probabil, atît timp cît nu va crește cultura noastră juridică generală a respectului față de lege, vom fi nevoiți să adoptăm astfel de proiecte de legi.

Vă mulțumesc și sperăm că aceste legi ne vor aduce să fim puțin mai aproape față de lege.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mi se permite să fac comentarii ca moderator al acestei ședințe, dar, cel puțin, vă mulțumim, domnule Sîrbu, că ne-ați trezit pe toți, așa puțin, cu entuziasmul pe care l-ați manifestat. (*Voce din sală.*)

Dar am omis o mică chestiune procedurală ca eroare. Avem și un coraport și pentru a încheia dezbaterile la acest subiect, dați-mi voie să-i

dau cuvîntul domnului Carpov să ne prezinte coraportul comisiei pe care o reprezintă. Foarte succint.

Domnul Eugen Carpov:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, în conformitate cu prevederile articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a examinat proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative, inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova și comunică următoarele.

Potrivit notei informative, promovarea proiectului are drept scop contracararea unor fenomene îndreptate spre încălcarea unor drepturi constituționale ale persoanei fizice, atentarea la sănătatea populației și a persoanei, precum și spre atentarea la ordinea și securitatea publică. Totodată, proiectul urmărește concretizări și concordări de norme juridice în limita cadrului juridic național sau internațional, precum și majorări de sancțiuni orientate spre atingerea scopurilor prevăzute de articolul 2 din Codul contravențional al Republicii Moldova.

Subsidiar, în contextul modificării Codului contravențional, proiectul amendează Legea nr. 131/2007 privind siguranța traficului rutier, în vederea racordării prevederilor legale în domeniul circulației rutiere și a contravențiilor corespondente.

În cadrul dezbaterilor, deputatul Eugen Carpov a menționat că nu este clar cum va fi aplicat în practică textul „în condiții de vizibilitate redusă”, specificat în articolul 27 alineatul (4) din Legea nr. 131/2007 privind siguranța traficului rutier, întrucît condițiile meteo pot fi diferite de la o regiune la alta. Se propune clarificarea normei date sau excluderea din textul legii.

Subsecvent, deputatul Artur Reșetnicov a atenționat asupra necesității specificării exprese în textul legii a „circumstanțelor excepționale ale cauzei” la care se face referire în articolul II, punctul 8, articolul 44¹, în caz contrar propune excluderea completării proiectului dat cu punctul 8.

În același context, deputatul Roman Boțan a propus excluderea articolului 44¹, luînd în considerare obiecțiile expuse în Raportul de expertiză anticorupție din 19.07.2017.

De asemenea, se propune ca în cadrul definitivării proiectului, Comisia juridică, numiri și imunități, care este comisia sesizată în fond, să ia în considerare obiecțiile CNA expuse în Raportul de expertiză aferent articolului 139 și articolului 132¹.

Luînd în considerare cele expuse, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, cu votul majorității membrilor săi, propune

proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative spre examinare și adoptare în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Carpov.

Și aici încheiem dezbaterile la proiectul nr. 155 din 17 mai 2018 și vom reveni la procedura de vot la ora 13.00, precum a fost agreat.

În continuare, dragi colegi, dați-mi voie să ne referim și să inițiem dezbaterile și examinarea proiectului care a fost introdus suplimentar pe ordinea de zi. **Este vorba de proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 197 din 8 iunie 2018.** Și o rugăm să vină la tribuna principală pe doamna Harea, viceguvernator al Băncii Naționale.

Vă rugăm frumos.

Doamna Cristina Harea – *viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei:*

Stimate domnule Președinte,

Stimați membri ai Parlamentului,

Propunem atenției dumneavoastră un proiect de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative care vine, în primul rând, să perfecționeze cadrul de transparentizare a acționariatului în sistemul bancar.

Proiectul de lege are drept scop introducerea unor etape clare și, în primul rând, a unei finalități în procesul de anulare, reemitere, vânzare, achiziționare și conversie a acțiunilor băncilor în cazul de încălcare a legislației bancare cu privire la acționariat.

Acest proiect presupune utilizarea succesivă a diferitelor mecanisme de piață pentru a mări șansa de vânzare: de la vânzarea de către acționarii neconformi însăși la vânzarea ca pachet unic a acțiunilor noi emise de către bancă, apoi vânzarea cu amănuntul și reducerea treptată de preț.

Acest proiect vine să creeze condiții pentru o mai bună guvernare corporativă și atragerea investitorilor de calitate în sistemul bancar, presupunând o finalitate și o finalizare a perioadei de transparentizare a acționariatului cât mai restrânsă și cât mai rapidă, astfel încât băncile, de fapt, să poată să-și finalizeze această transparentizare și să poată trece la etapa următoare de dezvoltare, reluând mai activ creditarea economiei, deservirea clienților ș.a.m.d.

De fapt, acest proiect vine cu anumite modificări și completări la acea structură sau acel mecanism de bază de vânzare a acțiunilor în cazul neconformării acționarilor cu cerințele față de acționariatul bancar care a

fost adoptat de Parlament în Legea nr. 273 din decembrie anul trecut. Se precizează anumite sau se clarifică anumite aspecte, dar în mai mare parte se adaugă câteva etape de finalizare și de clarificare. Aceste etape de finalizare țin cont de mărimea, importanța sistemică a băncilor, cât și de mărimea pachetelor sau cotelor de acțiuni care cad sub incidența situațiilor în care acționarii nu sînt conformi.

Procesul integral presupus de... durata procesului integral care se conține în acest proiect de lege durează maximum doi ani. Acest proiect a fost elaborat împreună cu partenerii de dezvoltare sau cu experții internaționali, a fost consultat în repetate rînduri sau a fost consultat cu colegii de la Comisia Națională a Pieței Financiare, cu Ministerul Finanțelor, a fost expertizat de Centrul Național Anticorupție și Ministerul Justiției și s-a lucrat activ cu grupul de lucru parlamentar pe platforma Comisiei economie, buget și finanțe.

Propunem atenției dumneavoastră acest proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, doamnă viceguvernator.

Și în continuare, dragi colegi, întrebări în adresa autorilor.

Și prima intervenție – din partea domnului Reidman, vă rugăm.

Domnul Oleg Reidman:

Da, mersi.

Госпожа вице-губернатор,

мы, конечно, все понимаем, что ситуация, сложившаяся в банковском секторе, в одно время была очень острой, потом, так сказать, немножко разрулилась с помощью разного рода мер, тем не менее, она возникла не только в результате неправильных действий акционеров, но и в результате действий или бездействия со стороны надзорного органа, или надзорных органов – Comisia Pieței Financiare și Banca Națională. От этого никуда не денешься, но это, тем не менее, частная ситуация, хоть и очень сложная. Вы пытаетесь этим законом решить частную ситуацию и, так сказать, на мой взгляд, это следствие в том числе и того, что судебные решения, все иски, которые были поданы для разрешения этой ситуации, оказались некомплектными ни в отношении ущерба, ни в отношении действий, ни в отношении распределения ущерба между действующими лицами, так будем говорить.

В результате вы хотите с помощью законодательного акта решить частную ситуацию. На мой взгляд, это неправильно. А на ваш взгляд? Чего вы добьетесь? Ведь после того, как вы разрешите вот эту частную ситуацию, – и мы с вами знаем, о какой ситуации мы говорим, – что будет? Эта норма будет продолжать действовать на весь

банковский сектор, совершенно оставляя акционеров на произвол решений, принятых регулятором в отношении их собственности, акций, активов и так далее?

Doamna Cristina Harea:

Stimate domnule deputat Reidman,

De fapt, aş vrea să intervin și să zic că, după părerea noastră și așa cum se prezintă în această lege, situația cu transparentizarea acționariatului ține de fiecare bancă din sistemul bancar moldovenesc. Deci dacă dumneavoastră spuneți că este o situație aparte sau singulară, eu vreau să vă zic că ține de fiecare din băncile din sistem.

Și anume din cauza că aplicabilitatea acestor norme și în spațiul internațional atunci când e vorba de neconformarea unor acționari cerințelor și criteriilor stabilite pentru acționarii din sistemul bancar. Fiindcă în toate țările și pe plan internațional această, să zic, forțare în afara sistemului întotdeauna e un proces litigios în majoritatea țărilor și cazurilor, noi considerăm absolut critic necesar stabilirea și clarificarea acestor norme printr-un cadru legal. Și ele anume din aceste motive acest cadru este foarte detaliat și zice: ce se întâmplă cu o bancă mare, ce se întâmplă cu o bancă mică, ce se întâmplă cu un pachet majoritar de acțiuni, ce se întâmplă cu un pachet minoritar.

Deci acest proiect de lege vine, de fapt, cu niște norme care presupun foarte puțină discreție sau deloc discreție, deci ele, de fapt, sînt foarte prescriptive la fiecare pas, tocmai pentru a evita acele interpretări divergente sau diferite, la care v-ați referit anterior.

Sper că am răspuns ...

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule Reidman,

Dacă aveți precizare sau a doua întrebare?

Domnul Oleg Reidman:

Прежде всего, уточнение. Я вас очень хорошо понимаю, но мы говорим о ситуации, при которой акционеры или их действия, акционера в отдельности или группы акционеров, становятся nelegibile. Становятся.

Потому что, когда они становятся акционерами, у вас достаточно инструментов для того, чтобы... вы их изучаете вдоль и поперек, насквозь, с помощью рентгена, а также и магнитно-ядерного резонанса. То есть вы их пускаете сперва быть акционерами, а потом начинаете спрашивать, соответствуют ли они этому. То есть, возможно, что в результате работы, действий данного акционерного

общества в виде банка они становятся nelegibile, начинают вступать в какие-то взаимодействия между собой, перекидывать акции и т.д., разные способы есть, то есть они становятся такими в результате деятельности, за которой вы наблюдаете.

Doamna Cristina Harea:

Da, dacă îmi permiteți aici eu să vin cu o precizare. Este absolut adevărat ce spuneți, că la intrarea în sistemul bancar a noilor acționari atunci când Banca Națională examinează aceste cereri de aprobare prealabilă așa-numită sau permisiuni de deținere a cotelor, scrutinul este foarte serios, de fapt, în corespundere cu standardele internaționale de calitate și adecvare sau, dacă vreți în engleză „fit and proper” și sînt, într-adevăr, standarde internaționale aplicate în toate țările. Dar în sistem avem și acționari care nu intră astăzi, care nu au intrat ieri, care sînt în sistem de 20 de ani, de 25 de ani, unii fiind fondatori de bănci.

Deci pe parcurs legislația s-a schimbat, pe parcurs s-au schimbat cerințele și normele care au fost aplicabile acestor acționari. De aceea considerăm că este corect. Astăzi, odată ce stabilim acest cadru, să fim clari, transparenți și pe măsură de clari pentru toți ce norme se vor aplica.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Ultima precizare. A doua întrebare, cer scuze, vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Госпожа вице-губернатор,

Значит, действительно не сегодня возникли многие акционеры, в том числе и основатели банков. И, как я сказал в предыдущей своей интервенции, что они, может быть, начинают действовать как-то не так, как надзорному органу надо, так на то вы и надзорный орган, чтобы их предупредить, остановить эти действия, преодолеть эти действия, но не путем изъятия, не путем обязательства их лишаться своей собственности.

Мне напоминает вот это вот... Сегодня любого акционера, который работает на финансовой организации, на благо банка, любую группу акционеров, которые принимают совместное решение на благо банка, вы как надзорный орган можете обвинить în acțiuni concertate и, таким образом, осуществить рейдерское действие в отношении этих акционеров.

Поэтому у меня вопрос – как далеко вы вообще собираетесь пойти?

Вот скажите, Banca Transilvania и Европейский банк реконструкции и развития, участвуя в „Victoriabank”, объявили о своих действиях concertate?

Doamna Cristina Harea:

Da.

Domnul Oleg Reidman:

Вы им позволили?

Doamna Cristina Harea:

Da.

Domnul Oleg Reidman:

Почему, обнаружив другие, вы не можете их там оштрафовать, наказать, предупредить и потребовать объявления конкертатных действий без вот этого всего?

Doamna Cristina Harea:

Domnule Reidman,

Dacă îmi permiteți să vă atrag atenția la prevederile finale, de fapt, se prevede tocmai acest lucru. Deci tocmai venim, din cauza schimbărilor propuse în legislație, cu o perioadă în care acționarii care nu au alte încălcări decât acea concertare, să poată veni la Banca Națională să-și reobțină permisiunea.

Sau dacă noi îi găsim, Banca Națională, în această perioadă foarte restrânsă de timp constată acțiunile lor concertate și la fel dacă în rest pe alte criterii dînșii nu au alte încălcări sau ar corespunde principiilor de bonitate și adecvare, dînșii au perioada de timp în care aplică pentru permisiunea Băncii Naționale.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Și ultima precizare, domnule Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Eu n-am. Eu ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Oleg Reidman:

Eu am opinie și ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Bejan,

Vă rugăm frumos.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă viceguvernator,

În ultimii trei ani de zile, Parlamentul a adoptat un șir de legi pentru a îmbunătăți lucrul în domeniul financiar-bancar, de a fortifica posibilitățile Băncii Naționale, de a duce un anumit control asupra activității băncilor pentru a face mai puține încălcări, dar nu știu în ce măsură reușește Banca Națională ca să efectueze controlul asupra activității tuturor băncilor la lucrurile mari și la cele mai mărunte.

Ce am eu în vedere? Deci aici, spre exemplu, un caz concret, la o bancă trebuia de efectuat o plată, unde cu cardul bancar banca a spus că nu are post terminal, nu poate efectua plata respectivă și totodată poate elibera numerar sub un anumit procent. Deci pentru eliberarea numerarului de pe card are post terminal, iar pentru a efectua plata directă nu are post terminal. Deci asta nu-i un jaf al cetățenilor, din punctul dumneavoastră de vedere? Din punctul meu de vedere – da. Dacă ați înțeles întrebarea.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Ar fi bine să punem întrebări strict pe proiectul de lege și nu ...

Domnul Valerian Bejan:

Da, nu ține, cu regret, de proiectul de lege, dar așteptam să vină un reprezentant...

Domnul Andrian Candu:

Puteți să adresați întrebări Băncii Naționale în mod deschis prin baza interpelărilor pe care le puteți face. Dar chestiunea care o aveți dumneavoastră în vedere și care a fost remarcată și în presă la Agenția Servicii Publice, e o chestiune care nu ține de proiectul de lege.

La proiectul de lege dacă aveți întrebări? Nu.

Vă mulțumim foarte mult.

Domnule Golovatiuc,

Intervențiile dumneavoastră.

Poftiți.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă viceguvernator,

Anul trecut, au fost modificate multe legi cu privire la: piața de capital, CNPF, Banca Națională etc. Какова цель данных изменений? Противоречат ли они каким-либо нормам действующих законов? И

почему сразу не были, тоже в прошлом году, внесены соответствующие изменения?

Спасибо.

Doamna Cristina Harea:

Vă mulțumesc foarte mult pentru întrebare, domnule deputat Golovatiuc.

De fapt, acest proiect, cum am zis și la început, preia procesul de bază, descris și aprobat de către Parlament în decembrie anul trecut, și-l completează cu câteva etape finale sau, să zic, o etapă finală.

Din păcate, proiectul care a fost aprobat în decembrie 2017 nu aducea finalitatea deplină. Deci ce se întâmplă dacă acțiunile nu-și găsesc cumpărător, ce se întâmplă dacă acțiunile nu sînt vîndute nici ca pachet unic și nici cu amănuntul sau...

Acest proiect de lege vine tocmai cu această ultimă etapă. Asta este cea mai mare diferență. Ca tehnică legislativă, procesul, iarăși, partea cea mai mare a procesului, care a fost descrisă în Legea nr. 273, a fost înglobată în Legea pieței de capital și acum o luăm de acolo și o repunem în Legea activității bancare. Deci astea ar fi cele două mari schimbări.

Dacă mă întrebați de norme contradictorii sau în contradicție cu legislația actuală, nu le văd sau nu cred că există. Se vine cu anumite precizări sau modificări neesențiale la procesul mare descris.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Golovatiuc,

Vă rugăm frumos, dacă aveți precizare sau doua întrebare.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

O precizare.

В обществе уже сложились определенные мнения по поводу этих изменений. Я хочу, чтобы вы их либо опровергли, либо подтвердили.

Первое. Это касается пресловутой вот кражи миллиарда, и с этим связано то, что денежные средства, полученные от реализации этих бумаг, акций, вернее... акций пойдут на снижение задолженности Министерства финансов перед Национальным банком по конвертированным долгам.

И в связи с этим – является ли это своеобразной экспроприацией?

Doamna Cristina Harea:

Mulțumesc de întrebare.

Și vin cu clarificare. După părerea noastră, conceptual, fraudă bancară la care ați făcut referință a scos la iveală câteva flagele sau deficiențe mai importante ale sistemului bancar, unul dintre care ține de transparența acționariatului sistemului bancar sau poate una din principalele cauze.

Această lege... deci Banca Națională a început, de fapt, procesul de transparentizare de la începutul anului 2016, poate mijlocul anului 2016. Este o activitate care, din păcate, nici pe plan internațional nu este foarte bine dezvoltată în legi. Nu prea am avut, să zic, de unde să ne inspirăm. De aceea procesul a durat pe parcurs.

Deci în acest sens, în sensul luptei cu flagelul principal sau cu una din cauzele principale a fraudei bancare este legat în așa fel.

În ceea ce privește orice plăți obținute sau contravaloarea obținută din vânzarea acestor acțiuni la orice etapă, minus, mă rog, costuri și sancțiuni, este întoarsă acționarilor sau foștilor acționari care au fost găsiți în încălcare de lege și din acest punct de vedere nu putem în nici un caz vorbi despre exproprierea de care ziceați dumneavoastră.

Deci mulțumesc.

Sper că am răspuns.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Nu mai sînt alte întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, doamnă viceguvernator.

Doamna Cristina Harea:

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim pentru munca pe care ați depus-o.

Și în continuare, îl rugăm pe domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și raportează următoarele.

Proiectul de lege are drept scop eliminarea acționarilor necorespunzători din sectorul bancar prin reglementarea exhaustivă a

etapelor necesare de parcurs, oferind, totodată, o claritate în finalizarea procesului.

Respectiv, se propun modificări la mai multe legi.

Proiectul de lege prevede excluderea articolului 11¹ din Legea nr. 171 privind piața de capital, care prevede reglementarea procedurii de anulare, emitere și vânzare a cotelor de participare deținute cu nerespectarea cerințelor privind calitatea acționariatului în capitalul băncilor și introducerea reglementărilor procedurii respective în Legea nr. 202 privind activitatea băncilor, adică articolul 52¹, cu unele norme suplimentare care, în opinia autorului, finalizează procedura.

Respectiv, sînt introduse prevederi ce țin de procesul de vânzare silită a cotelor de participare deținute de acționarii care nu respectă cerințele aferente calității acționariatului bancar prevăzute de lege.

Totodată, Legea nr. 202 privind activitatea băncilor se completează cu o definiție nouă „datorie subordonată”, aceasta fiind condiționată de necesitatea aplicării instrumentului de recapitalizare internă, inclusiv la reducere și conversie, conform Legii nr. 232 privind redresarea și rezoluția băncilor, cu excepția conversiei acestei datorii în acțiuni.

Printre alte modificări importante pot fi menționate și cele ce țin reglementarea normelor privind retragerea licenței sau majorarea termenului de la un an la trei ani a termenului de înstrăinare a acțiunilor de tezaur ce nu... vor depăși 10 la sută din capitalul social al băncii, în scopul evitării recapitalizării băncii.

Respectiv, în urma modificării Legii nr. 202 privind activitatea băncilor, se propun unele completări la Legea instituțiilor financiare nr. 550 ce țin de onorarea creanțelor aferente datoriilor subordonate emise în condițiile articolului 52¹ din Legea nr. 202 privind activitatea băncilor și la Legea nr. 232 privind redresarea și rezoluția băncilor, care au ca scop stabilirea circumstanțelor cînd se consideră îndeplinită condiția ce ține de inexistența unei perspective rezonabile potrivit... căreia starea de dificultate majoră ar putea fi împiedicată.

Proiectul de lege a fost supus expertizei anticorupție.

În cadrul ședinței comisiei au fost acceptate amendamentele la articolul I care modifică Legea instituțiilor financiare, la articolul 38¹¹ se prevede că alineatele (7) și (8) se expun în redacție nouă.

La articolul IV, care modifică Legea nr. 202 privind activitatea băncilor, la punctul 6 au fost acceptate unele completări ce țin de articolul 52 prin a exclude în alineatul (3) în ultima propoziție textul „cauzat de decizia organului executiv al băncii și de decizia Comisiei Naționale a Pieței Financiare”, iar în alineatul (6) cuvîntul „consecutiv” se exclude.

Totodată, au fost acceptate și propunerile la articolul 5²¹, prin care la literele a), b) și c) din alineatul (12) cuvintele „cota nu depășește 10%” s-au substituit cu cuvintele „acțiunile nou-emise nu depășesc 10% din capitalul social”, în alineatul (15) cuvintele „în pachete fracționate sau” s-au exclus, iar cuvintele... iar la alineatul (16) cuvintele „cu 25 la sută față de prețul stabilit anterior” s-au substituit cu cuvintele „după cum urmează:

- pentru prima lună – cu 10%;
- pentru luna a doua – 15%;
- pentru luna a treia – 20%;
- luna a patra – 25%;
- și luna a cincea – 30% față de prețul stabilit în luna precedentă.”

În articolul V „Definiții finale și tranzitorii” s-a acceptat:

– în alineatul (5) cuvintele „alineatul (2), (3) și (4) din prezentul articol” se substituie cu cuvintele „alineatul (2) și (3) din prezentul articol”;

– la alineatul (6) s-a completat cu o propoziție în următoarea redacție: „Acționarii sancționați potrivit prezentului alineat vor plăti 50% din mărimea amenzii stabilite de Banca Națională a Moldovei”;

– completarea, de asemenea... articolul V se completează cu un nou alineat (13) în următoarea redacție: „Întru executarea prevederilor prezentei legi, Banca Națională poate emite acte normative.”

Reieșind din cele expuse, Comisia economie, buget și finanțe propune examinarea și adoptarea proiectului de lege în prima și a doua lectură, cu obiecțiile expuse și acceptate de comisie.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă.

Știm că ați lucrat în regim alert pentru acest proiect de lege.

Vă mulțumim foarte mult dumneavoastră și echipei comisiei.

Încheiem aici dezbaterile la proiectul nr. 197 din 8 iunie 2018.

Și să trecem, dragi colegi, la un proiect de lege... de fapt, e **proiect de Hotărîre privind numirea în funcția de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității**. Este subiectul nr. 5 de pe ordinea de zi, **proiectul nr. 202 din 12 iunie 2018**.

Prezintă proiectul domnul Zagorodnîi.

Vă rugăm frumos să veniți la tribuna principală, vă invităm.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

Stimați colegi,

Propun atenției dumneavoastră avizul Comisiei speciale de organizare și desfășurare a concursului public pentru selectarea candidaților la funcția de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. (*Gălăgie în sală.*)

În temeiul prevederilor Legii nr. 121 din 25 mai 2012, Hotărârii Parlamentului nr. 28/2018 și ale Hotărârii Parlamentului nr. 68/2018, Comisia specială a organizat desfășurarea concursului public pentru selectarea candidaților la funcția de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

Conform articolului 11 al Legii nr. 121 din 25 mai 2012, Consiliul se constituie din 5 membri, care nu au apartenență politică, sînt numiți de Parlament pe o perioadă de 5 ani, 3 dintre care fiind reprezentanți ai societății civile.

În componența Consiliului poate fi numită orice persoană, cetățean al Republicii Moldova, care:

- are studii superioare;
- dispune de o reputație ireproșabilă și manifestă o atitudine tolerantă față de grupurile minoritare;
- este persoană cu activitate recunoscută în domeniul apărării drepturilor omului de cel puțin 5 ani;
- nu are, în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, înscrisuri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate personală pentru încălcarea obligației prevăzute la articolul 7 alineatul (2) litera a) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale.

În rezultatul desfășurării concursului, Comisia a constatat că candidații: Svetlana Doltu, Ian Feldman, Evghenii Goloșceapov, Andrei Brighidin și Victorina Luca corespund tuturor cerințelor legale și dispun de calități personale și profesionale corespunzătoare exercitării funcției de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. CV-urile candidaților respectivi se anexează la proiectului de hotărîre care îl aveți dumneavoastră.

Ținînd cont de cele menționate, comisia propune plenului Parlamentului numirea în funcție a candidaților nominalizați, cu prezentarea proiectului de Hotărîre privind numirea în funcția de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

Nu am dat citire notei informative, stimați colegi, deoarece o aveți toți anexată la proiectul de hotărîre.

Comisia s-a întrunit în 7 ședințe. S-a lucrat constructiv.

Vreau să mulțumesc tuturor membrilor comisiei, cât și secretarului acestei comisii din partea Comisiei drepturile omului desemnată.

Și vreau să vă spun că 4 din cei 5 candidați selectați de Comisia specială sînt prezenți. Doar doamna Doltu este plecată într-o deplasare de serviciu, este motivat absentă.

De aceea, dacă sînt întrebări la candidați, poftim, sînt prezenți în sală.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Se pare că nu sînt întrebări nici în adresa dumneavoastră, ca autor, nici în adresa membrilor comisiei care au fost selectați.

Dați-mi voie să-i mai prezint încă o dată, este vorba despre Ian Feldman, care este astăzi alături de noi, Evghenii Goloșceapov, Andrei Brighidin și Victorina Luca, sînt astăzi alături de noi. Și cum spunea și domnul Zagorodnîi, doar doamna Doltu este plecată din țară.

Dacă nu sînt alte discuții, dacă nu sînt alte întrebări, nu sînt chestiuni de clarificat, vă mulțumim foarte mult, domnule Zagorodnîi.

Și puteți să prezentați raportul comisiei.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Propun atenției dumneavoastră raportul asupra proiectului de Hotărîre privind numirea în funcția de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 202 din 12 iunie 2018.

Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului a examinat proiectul de Hotărîre nr. 202 din 12 iunie 2018 privind numirea în funcția de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, inițiativă legislativă a unui grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Prin proiectul de hotărîre, se propune spre numire de către Parlament a următoarelor persoane în calitate de membri ai Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității: Svetlana Doltu, Ian Feldman, Evghenii Goloșceapov, Andrei Brighidin și Victorina Luca.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat avizul nr. 25 din 12 iunie 2018 al Comisiei speciale de organizare și desfășurare a concursului public pentru selectarea candidaților la funcția de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea

egalității și a constatat corespunderea candidaților selectați cu cerințele legale necesare existenței funcției... exercitării funcției, cer scuze.

Drept urmare a celor expuse, Comisia juridică, numiri și imunități, cu majoritatea voturilor membrilor săi, a decis să propună Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de Hotărîre nr. 202 din 12 iunie 2018.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa dumneavoastră nici ca și raportor al comisiei.

Aici se încheie dezbaterile, atunci, la proiectul nr. 202 din 12 iunie 2018.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Zagorodnîi.

Vă mulțumim frumos și candidaților că sînteți alături de noi.

Dacă vreți să rămîneți pentru ora votului – la ora 13.00, sigur că puteți să stați. Puteți, între timp, să serviți și o cafea în cantina Parlamentului.

În continuare, dragi colegi, să trecem la următorul subiect, subiectul nr. 6 de pe ordinea de zi, este **proiectul de Lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 163 din 24 mai 2018.**

Prezintă proiectul, din numele mai multor autori, domnul Corneliu Padnevici, un proiect de lege foarte important, ce ține de proiectul „Prima casă”, din cîte înțelegem.

Vă rugăm frumos să ne informați, să veniți cu detalii asupra acestuia.

Domnul Corneliu Padnevici:

Domnule Președinte,

Stimați deputați,

Stimați cetățeni,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative sub nr. 163 din 24 mai 2018.

Prezentul proiect de lege prevede elaborarea în vederea îmbunătățirii unor aspecte ce țin de implementarea Programului de stat „Prima casă”.

Astfel, actualmente, multe familii de tineri nu dețin locuințe sau locuințele deținute cu drept de proprietate nu au suficient spațiu.

Prin această modificare a legii, se solicită ca la Program să poată aplica și persoanele care nu dețin în proprietate exclusivă sau cu alți membri ai familiei o locuință cu o suprafață locuibilă de peste 6 m² pentru

fiecare membru de familie. Membru de familie se consideră persoana care nu a depășit vârsta de 18 ani.

La fel, se propune includerea unei derogări de la prevederile Legii cu privire la ipotecă, precum termenul de 10 zile calculate pentru notificarea în scris a debitorului privind modificarea ratei dobânzii. Prin urmare, se propun și modificări la Codul fiscal, Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2018, ce au drept scop susținerea persoanelor beneficiare de compensații bănești acordate din bugetul de stat participanților la Programul de stat „Prima casă”.

Desigur, această susținere, această compensație, care va fi alocată din partea statului solicitanților la Programul de stat „Prima casă”, va fi neimpozată.

Totodată, se dorește modificarea Legii nr. 122 privind birourile istoriilor de credit, în baza căruia vor fi obligați să prezinte informațiile de care dispun în privința debitorilor persoane fizice... cel puțin unui birou al istoriilor de credit și organizațiile de microfinanțare.

Rog susținerea în prima lectură a acestui proiect.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa autorului.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Padnevi.

Se încheie aici partea de prezentare a proiectului de lege.

Și să trecem la raportul comisiei.

Vă rugăm frumos, domnule Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezentați raportul comisiei la acest proiect de lege.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, și comunică următoarele.

Proiectul de lege examinat propune modificarea și completarea unor acte legislative, în scopul eficientizării reglementărilor în vederea implementării Programului de stat „Prima casă”.

În acest scop, inițiativa legislativă propune completarea Legii privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă” cu următoarele concretizări.

Lărgirea listei de persoane eligibile pentru Programul „Prima casă”, prin acordarea dreptului de a aplica la Program persoanelor care nu dețin în proprietate exclusivă sau cu alți membri ai familiei o locuință cu o suprafață locuibilă de peste 6 m² pentru fiecare membru al familiei și, respectiv, se propune definirea noțiunii de „membru al familiei”.

De asemenea, se propune ca lista persoanelor eligibile pentru Program să fie completată și cu persoane care au devenit proprietari ai unor locuințe din localitățile rurale, ca urmare a moștenirii sau a actului de donație și care nu sînt folosite de către aceștia, cu excepția cazurilor deținerii cu drept de proprietate a unor locuințe din localitățile rurale din componența municipiului Chișinău.

Este de menționat și propunerea de completare a Codului fiscal și a anexei nr. 5 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru 2018 cu norme de scutire de plata impozitelor și compensației bănești, acordate beneficiarului Programului „Prima casă” din bugetul de stat. Modul de acordare din bugetul de stat a compensațiilor persoanelor participante la Programul de stat „Prima casă” se propune a fi stabilit prin Regulamentul aprobat de Guvern.

Totodată, în scopul evitării situațiilor în care băncile comerciale nu dețin informația completă despre împrumuturile solicitantului de credit ipotecar în cadrul Programului „Prima casă”, autorii propun completarea Legii nr. 122 privind birourile istoriilor de credit cu obligarea organizațiilor de microfinanțare să prezinte toate informațiile de care dispun în privința tuturor debitorilor persoane fizice.

Proiectul de lege examinat este avizat pozitiv de către comisiile permanente ale Parlamentului și Guvernul Republicii Moldova.

În contextul celor relatate și în rezultatul examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe propune plenului Parlamentului aprobarea proiectului de Lege nr. 163 în primă lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnul Lebedinschi are o întrebare la dumneavoastră, domnule Creangă.

Vă rugăm.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Puteți să-mi spuneți, vă rog, câte persoane au solicitat pînă la moment aplicarea la acest proiect și câți au beneficiat? Dacă aveți această informație?

Domnul Ștefan Creangă:

Foarte bună întrebare. Cred că întrebarea trebuia să o adresez și eu la ODIMM.

Domnul Andrian Candu:

118...

Domnul Ștefan Creangă:

160 de persoane deja au contracte.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Dar câți au solicitat?

Domnul Ștefan Creangă:

Bine, este mai complicat, pentru că eu în discuția cu Ministerul Finanțelor pe subiectul dat mai la general am discutat de toate creditele ipotecare, în sensul dat, erau peste 2000. Însă, din aceste 2000, sînt doar pentru „Prima casă” – 160 și ceva. La momentul actual nu pot să vă spun exact câți au solicitat, însă știu că deja au contracte 160 și ceva.

Este un proces continuu și mă bucur foarte mult că într-o perioadă atît de scurtă de timp a început să funcționeze acest program.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Eu am vrut să înțeleg, pur și simplu, din care considerent e necesar de lărgit, să spunem așa, numărul potențialelor persoane care pot să adere la acest credit, dacă și așa nu-s așa mulți? 164 de persoane...

Domnul Ștefan Creangă:

Ideea de lărgire a listei potențialilor beneficiari a fost din prima ședință a comisiei cînd a venit, în general, proiectul de Lege „Prima casă”. Eu încă atunci am insistat că trebuie să facem mult mai largă această listă de beneficiari, deoarece mecanismul este unul așa mai prietenos pentru potențialii cumpărători și însuși faptul că Guvernul vine cu această garanție sau Ministerul Finanțelor vine cu această garanție către cetățeni, eu, la moment, propusesem ca să lărgim lista ca să beneficieze toți cetățenii de o astfel de oportunitate. Cred că autorii s-au mai gîndit la subiectul care a fost discutat atunci, nu a fost acceptată ideea comisiei de către autori și, la moment, au considerat că este util totuși ca mai mulți cetățeni să poată să beneficieze de acest instrument.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Și a doua întrebare. Mă interesează: spuneți, vă rog, au fost identificate cazuri cînd băncile au sesizat organele de drept că persoanele au depus acte necorespunzătoare sau false, sau, să spunem așa, care au avut intenția de a fraudă?

Domnul Ștefan Creangă:

Nu cunosc astfel de informație, n-am auzit. Presupun că nici nu sînt, pentru că neprezentarea dosarului complet către...

Domnul Adrian Lebedinski:

Nu vorbim... vorbim de fraudare, vorbim de documente, de acte false...

Domnul Ștefan Creangă:

Nu, nu. Numai nu în „Prima casă”, știți? (*Rîde.*) Sau poate există pe anumite credite ipotecare astfel de situații, dar numai nu la „Prima casă”.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări.

Domnule Creangă,

Vă mulțumim foarte mult.

Încheiem dezbaterile la proiectul nr. 163 din 24 mai 2018, proiect de Lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative. Revenim la procedura de vot, votul în primă lectură la acest proiect, la ora 13.00.

Domnule Zagorodnîi,

Înțeleg că dumneavoastră veți prezenta din partea comisiei proiectul nr. 94, însă înainte de toate îl rugăm pe domnul... înțeleg că domnul Dîrda nu este?

Vă rugăm frumos, domnule Vlas, să ne prezentați **proiectul nr. 94 din 22 martie 2018, proiect de Lege privind modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova, subiectul nr. 3 de pe ordinea de zi.**

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Ștefan Vlas:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege privind modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova.

Prezentul proiect de lege modifică și completează articolul 423¹⁰ alineatul (1) și alineatul (3) al Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218 din 24.10.2008 și vine, totodată, să aducă mai multă claritate și organizare în procesul de veghere asupra respectării regulilor de asigurare a curățeniei în localitățile urbane și rurale.

Astfel, la momentul actual, potrivit articolului 181 din codul menționat supra, încălcarea regulilor de asigurare, în modul stabilit de autoritatea administrației publice locale, a curățeniei în localitățile urbane și rurale se sancționează cu amendă de la 18 pînă la 36 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 60 de ore, cu amendă de la 60 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Prin procesul de asigurare a curățeniei, de regulă, se are în vedere păstrarea și întreținerea salubră a străzii, a spațiilor în jurul unității – trotuare, spații verzi, la baza bordurilor, inclusiv curățirea zăpezii de pe trotuare, țurțurilor de gheață de pe edificii și altele, conform schemei de salubritate aprobată.

Menționez că în calitate de agenți constatatori ai contravențiilor respective sînt împuterniciți angajații subdiviziunilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne care exercită atribuțiile poliției, conform articolului 400 alineatul (4) și organele pentru protecția mediului (articolul 405 alineatul (6)), iar procesele-verbale se remit spre examinare comisiei administrative din primărie.

Astfel, reliefăm că încălcarea prevăzută de articolul 181 al Codului prenotat afectează în mod direct administrația publică locală, însă aceasta este lipsită de dreptul de a sesiza contravenția, cu toate că este obligată să examineze procesele-verbale.

În ordinea celor expuse, considerăm imperioasă operarea modificărilor și implementarea prezentului proiect de lege, care are drept scop completarea articolului 423¹⁰ alineatul (1) și alineatul (3) al Codului contravențional, astfel încît administrația publică locală să fie împuternicită cu dreptul de constatare și sancționare a încălcării enunțate.

Vă mulțumesc pentru atenție și rog să fie susținut acest proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Vlas.

Nu sînt întrebări în adresa dumneavoastră ca unul dintre autori.

Vă mulțumim foarte mult.

Îl invităm la tribuna principală pe domnul Zagorodnîi din partea Comisiei juridice, numiri și imunități să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat, cu titlu de inițiativă legislativă a unui grup de deputați, proiectul de Lege nr. 94 din 22 martie

2018 privind modificarea și completarea Codului contravențional și comunică următoarele.

Proiectul de lege are drept scop atribuirea competenței de constatare a contravenției prevăzută de articolul 181 din Codul contravenției administrative... din Codul contravențional către administrația publică locală.

Guvernul susține acest proiect de lege.

În rezultatul dezbaterilor, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim, propune Parlamentului spre aprobare în primă lectură a proiectului nr. 94 din 22 martie 2018. Iar pentru lectura a doua comasarea proiectului cu proiectul de Lege nr. 155 din 17 mai 2018 privind modificarea și completarea unor acte legislative, ultimul fiind proiect de bază.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Zagorodnîi.

Încheiem dezbaterile la proiectul nr. 94 din 22 martie 2018, revenim la procedura de vot la ora 13.00.

Și dacă ați putea, domnule Zagorodnîi, să ne prezentați informațiile ... **proiectul nr. 198 din 11 iunie 2018, subiectul nr. 4 de pe ordinea de zi, care se referă, de fapt, la un proiect de Hotărîre ce ține de supleanți sau de alegerea supleanților în comisiile permanente ale Parlamentului.**

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da, domnule Președinte,

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărîre nr. 198 din 11 iunie 2018 privind modificarea articolului 1 din Hotărîrea Parlamentului nr. 29/2015 privind alegerea membrilor supleanți în comisiile permanente ale Parlamentului și comunică următoarele.

În conformitate cu prevederile proiectului de hotărîre, se propune alegerea deputatului Veaceslav Nedelea, reprezentant al Frațiunii Partidului Democrat din Moldova, în calitate de membru supleant în cadrul Comisiei economie, buget și finanțe și Comisiei drepturile omului și relații interetnice.

În acest sens, Comisia juridică, numiri și imunități a examinat și extrasul din procesul-verbal nr. 14 din 31 mai 2018 al ședinței Frațiunii Partidului Democrat din Moldova, în cadrul căreia s-a decis de a propune Parlamentului modificarea componenței nominale a membrilor supleanți în unele comisii permanente.

În rezultatul examinării, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor prezenți, a hotărât să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărîre nr. 198 din 11 iunie 2018.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Zagorodnîi, și pentru prezentarea acestui proiect de Lege nr. 198 din... de fapt, e proiect de Hotărîre nr. 198 din 11 iunie 2018.

Și să trecem la următorul subiect, de fapt, au mai rămas două subiecte pe ordinea de zi se pare, și anume la **subiectul nr. 7, proiectul nr. 122 din 23 aprilie 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice.**

Îl invităm la tribuna principală pe domnul Luca, secretar de stat în Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, să ne prezinte acest proiect de lege.

Poftiți.

Domnul Vasile Luca – *secretar de stat al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului:*

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Proiectul nr. 122 vine să modifice și să completeze Legea nr. 1100 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic. Pe scurt, prin Legea nr.185 din 21 septembrie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, berea și produsele pe bază de bere au nimerit sub incidența Legii nr. 1100 ce ține de fabricarea și circulația alcoolului etilic și producției alcoolice.

Proiectul respectiv nr. 122 vine să modifice ori să completeze unele prevederi ale acestei Legi nr. 185, în scopul introducerii unor excepții pentru producătorii de bere, care, considerăm noi, sînt prea dure pentru aceștia, de aceea dorim să introducem modificările respective pentru a le permite excepțiile nominalizate, mai concret: utilizarea sticlei returnabile, care este o practică des întîlnită și practic una recomandabilă pentru producătorii de bere; o prevedere care considerăm noi este excesivă este deținerea mijloacelor de măsurare și de control în scopul supravegherii fiscale, care este obligatorie doar pentru producătorii de alcool și băuturi alcoolice tari; de asemenea se prevede exceptarea aplicării pe sticlele de bere a timbrelor de acciz.

Suplimentar, întru implementarea prevederilor Planului de acțiuni pentru anul 2018 pentru realizarea Programului național privind controlul alcoolului, se propune introducerea obligativității plasării pe etichetă a

produselor alcoolice a două simboluri suplimentare: simbolul „18+” și simbolul cu recomandarea de abținere de la consumul de producție alcoolică în timpul sarcinii.

Luînd în considerare cele menționate, rog susținerea proiectului respectiv.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Întrebări în adresa domnului Luca?

Și prima intervenție – domnul Lebedinschi.

Vă rugăm.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Vă mulțumesc.

Puteți să ne explicați, vă rog, din care considerent dumneavoastră propuneți excluderea obligativității de furnizare a datelor contorizate privind producerea? În primul rînd. Și al doilea. De ce solicitați, totuși, excluderea timbrului de acciz?

Domnul Vasile Luca:

Stimate domnule deputat,

Aceste prevederi, pînă la intrarea în vigoare a Legii nr. 185, nu se răsfrîngeau asupra producătorilor de bere, cum nu se răsfrîng nici la ziua de azi, de exemplu, asupra producătorilor de vinuri.

Deci se raportează, nu excludem absolut deloc raportarea prin procedurile stabilite de lege, dar obligativitatea raportării, practic, zilnice, cum o fac producătorii de alcool și băuturi tari, este prea dură pentru producătorii de bere. Deci se aplică aceste prevederi stricte doar unor băuturi cu concentrație de alcool înaltă, nu și pentru bere, nu și pentru vin. Deci a fost un exces, haideți să spunem o mică scăpare, și prin aceste modificări noi venim să le modificăm și să le corectăm.

Exact și ce ține de aplicarea timbrului de acciz și pentru raportarea asta zilnică și contorizare, mai ales contorizarea și instalarea acelor contoare cu memorie fiscală, care sînt foarte costisitoare, deci au un cost destul de mare, dar este o practică internațională, se aplică doar alcoolului și băuturilor alcoolice tari, nu și altor băuturi, cum ar fi: berea, vinul și altele.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Lebedinschi,

Vă rog frumos precizare, dacă aveți, sau a doua întrebare.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Da. Mulțumesc.

Dar aceasta este o metodă de a-i ține la control. Noi trebuie să recunoaștem că este o afacere, un business care este destul de profitabil și una din metode de a ține la control excesele din partea acestor companii anume e verificarea acestei cantități și timbrul de acciz. Altfel, dacă noi le permitem să nu pună timbrul de acciz, noi nu putem să excludem că va fi produsă o cantitate mai mare decât cea declarată.

Domnul Vasile Luca:

Deci prevederea respectivă este aplicabilă pentru orice tipuri, într-adevăr, dar, încă o dată vreau să repet, nu se exclude raportarea la statistică, la Fisc, eliberarea tuturor mărfurilor, mișcarea tuturor mărfurilor cu facturi fiscale, deci nu creăm un vid sau excludem orice tip de control suplimentar. Nimerind sub incidența Legii nr. 1100, va fi un control suplimentar din partea autorităților ce ține de protecția drepturilor consumatorilor. Deci, considerăm noi, este inclusă toată procedura sau este închis tot ciclul de control, doar aplicarea unui timbru nu va modifica respectiva situație. Suplimentar, avem și colaborarea cu Inspectoratul Fiscal sau, bine, autoritățile fiscale, deci nu se vede ca un risc respectiva procedură, mai ales din considerentul, cum am menționat, nici nu era până la ziua de astăzi această prevedere valabilă pentru bere și produsele pe bază de bere.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Ca precizare. Adică, bine, o percepem ca a doua întrebare. Spuneți-mi, vă rog, în cazul dat, dacă noi excludem aceste norme care le-ați menționat dumneavoastră, noi avem riscul ca pe viitor aceste cantități să fie mai mari și care ar fi costul acestor, nu să spunem, beneficii care le faceți dumneavoastră pentru agentul economic, în cazul când dumneavoastră le excludeți? Cât e prețul total al sticlei? Ce procent constituie?

Domnul Vasile Luca:

Domnule deputat,

Cu riscul de a mă repeta. Deci până când a fost publicată legea, la sfârșitul anului 2017, nu era nici o prevedere respectivă, nu era obligația.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Acum este.

Domnul Vasile Luca:

Exact. Deci nu putem să estimăm ... Dar din punct de vedere tehnologic de a aplica, de exemplu, aceleași timbre de acciz sau de a instala aceste contoare cu memorie fiscală este un efort economic masiv din partea producătorilor.

Dar ce ține de riscurile pe partea fiscală, dacă pot... iarăși am avut avizele respective, nu există o estimare a acestor riscuri și nu se vede un potențial risc prin aceste prevederi, excluderea acestor prevederi.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Lebedinschi,
Poftim, ultima precizare.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Da. Am întrebat cât îi costul. Oricum, agenții economici și-au făcut o evaluare...

Domnul Vasile Luca:

Nu am. La moment...

Domnul Adrian Lebedinschi:

... că aceasta aduce la...

Domnul Vasile Luca:

... cifra exactă.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Nu aveți. Bine.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule secretar de stat,
Mulțumesc.

Întrebări nu-s.

Și vă rog, domnule președinte al comisiei Balan... (*Rumoare în sală.*)

Următorul care-i? A, nr. 169. (*Discuții.*)

Poftim, domnule Luca, prezentați **proiectul nr. 169** și...

Domnul Vasile Luca:

Stimați deputați,

Pînă apare domnul președinte, permiteți-mi să prezint și proiectul nr. 169.

Acest proiect vine să modifice și să completeze un șir de acte legislative și are drept scop principal eliminarea impedimentelor la accesul producătorilor agricoli, al fermierilor la apa pentru irigare.

Deci este o problemă foarte complexă în această privință, mai ales în contextul schimbărilor climaterice și chiar al situației la zi în Republica Moldova în care avem o secetă acută hidrologică.

De aceea analizînd situația în acest domeniu, am identificat unele impedimente majore pentru agricultori de a avea acces la ape pentru irigare, în special cele de suprafață, din diverse motive.

Unul din motive este procedura destul de complicată care făcea, practic, imposibilă obținerea autorizației de mediu pentru utilizarea specială a apei, deoarece aveau... era o listă foarte mare de acte care trebuiau să fie prezentate.

De aceea venim cu modificări și ușurări ale acestui... simplificarea acestei proceduri prin excluderea unui șir de acte obligatorii pînă la ziua de astăzi. Mai concret, acel regulament de exploatare a lacurilor, acelor acte de proprietate care, efectiv, agricultorii nu le puteau obține de la gestionarii lacurilor.

Vreau să menționez, în contextul celor discutate și a proiectului nr. 155, venim și noi cu propuneri de amendare sau de modificare a Codului contravențional.

De aceea, cu siguranță, datorită insistenței Ministerului Justiției, vom solicita și noi să fie comasat cu acel proiect, dar venim cu propuneri de introducere în Codul contravențional a cîtorva puncte ce țin de sancționarea împiedicării accesului altor utilizatori pentru instalarea prizei de apă.

Pentru evacuare se introduc sancțiuni pentru evacuarea necontrolată a apei din lacurile de acumulare și sancționarea pentru nedispunerea de regulament pentru exploatarea lacului de acumulare, care este un lucru obligatoriu, statutat prin hotărîre de Guvern, care expiră la 31 decembrie 2017.

Suplimentar, se aduc modificări și la articolul 14 din Legea nr. 440 privind zonele și fișile de protecție, în care se permite instalarea unor sisteme, unor puncte, prize de apă și instalații mobile în scopul alimentării cu apă a populației și a irigației terenurilor agricole și un șir de alte modificări tehnice care, cu siguranță, vor ușura la maximum accesul producătorilor agricoli la apele pentru irigare în contextul situației excepționale care s-a creat la ziua de astăzi în acest domeniu.

De aceea, rog insistent suportul în aprobarea acestui proiect de modificări legislative.

Mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule Luca.

Și poftim, domnule Lebedinschi, prima întrebare.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Mulțumesc.

Domnule Luca,

Noi, ca stat, sîntem importatori la circa 80% din producția de pește, noi o importăm. După unele estimări cam așa e.

Odată cu stabilirea acestor reglementări prin faptul că noi nu subsidiem nici într-un fel producătorii noștri de pește, credeți dumneavoastră că avem șansa să distrugem și mai tare domeniul pisciculturii în Republica Moldova?

Eu înțeleg că e o intenție bună pentru a ajuta agriculturii, dar, în același timp, noi „aruncăm copilul împreună cu apa”.

Domnul Vasile Luca:

Stimate domnule deputat,

N-aș fi de acord cu faptul că noi agravăm situația în domeniul respectiv. Se... deci în domeniul piscicol aveți dreptate, importurile sînt, dat fiind faptul și specificului țării noastre avem... dar domeniul respectiv se dezvoltă destul de activ sau situația este destul de bună la momentul actual și avem creșteri de producere pe acest domeniu.

Dar ce ține de... haideți să spunem, poate prin proiectul respectiv, unele riscuri pe care dumneavoastră le vedeți, am menționat și în cadrul discuțiilor din comisie, venim să... deci haideți să spunem, să-i punem la același nivel și pe producătorii agricoli. La ziua de astăzi, crescătorii de pește, cei care se ocupă cu piscicultura, sînt într-o situație mult mai privilegiată decît producătorii agricoli.

Am menționat faptul că urmare a adoptării prezentei legi, chiar în paralel cu aceasta, venim să modificăm unele prevederi care vin să arate partea practică a interacțiunii acelor gestionari de lacuri de acumulare sau bazine acvatice care se ocupă și de creșterea peștelui, cu agriculturii care vor să aibă acces la ape de suprafață.

Deci am menționat faptul că în acel regulament și de ce este necesar regulamentul de exploatare a lacului de acumulare, anume în regulamentul respectiv este scris negru pe alb volumul minim necesar pentru a avea activități în domeniul piscicol.

Deci și v-am menționat faptul că fiecare lac trebuie să aibă o miră gradată, o riglă în care toți actorii implicați, interesați de acest domeniu văd chiar și vizual faptul că dacă s-a ajuns la nivelul respectiv, indicat în regulamentul respectiv de care menționam, nu mai pot să aibă loc alte activități decît creșterea peștelui, deci nivelul minim stabilit agreat de toți. Deci nu vedem absolut nici un risc din acest punct de vedere.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Eu am ridicat această întrebare...

Domnul Andrian Candu:

... domnule Lebedinschi.

Domnul Adrian Lebedinschi:

... și la comisie, dar astăzi aș vrea și în plen să spuneți dumneavoastră întregului plen, noi, ca stat, nu am ajutat absolut cu nimic toți acești ani deținătorii acestor terenuri acvatiche, noi nu ne-am implicat absolut în nimic. Toate aceste... majoritatea, să spunem așa, aceste lacuri sînt înnămolite, multe lacuri au fost, la decizia administrației publice locale, desecate și sînt folosite ca pășuni.

Noi ce vom face pentru ca să-i stimulăm pe acești agenți economici să mărească volumul debitului de apă, pentru ca, în același timp, ei să poată ajuta agricultorii să aibă volumul necesar de apă și, respectiv, să păstreze acest volum de apă primăvara, în cazul cînd sînt ploii ș.a.m.d., pentru a evita inundațiile, dar, în același timp, noi să-i stimulăm pe ei cumva?

Eu nu sînt contra, să spunem, impunerii fiscale. Ei au... Asta-i sarcina statului să verifice volumele de producere, ce fac ei. Dar, în același timp, noi trebuie să punem unele „rame” în care ei trebuie să știe că de aici pînă aici ei au ajutorul statului, deoarece alte programe noi pentru ei n-am pregătit nimic în stat.

Domnul Vasile Luca:

Stimate domnule deputat,

Ați menționat foarte corect, este nevoie, haideți să spunem, de un control sau de o analiză foarte amplă a întregii situații ce ține de piscicultură, mai ales din punct de vedere fiscal. Am discutat la comisie respectiva problemă.

Multe cazuri... foarte multe situații în care activitatea respectivă de creștere a peștelui se face în mare parte prin evitarea acelor obligațiuni fiscale și, da, este, aveți dreptate, obligațiunea statului să intervină și... dar nu este legat expres de proiectul respectiv.

Deci noi nu... încă o dată să menționez, nu vreau să... nu vreau să împiedicăm absolut deloc activitatea în domeniul respectiv și nu văd cum am împiedica noi chestia asta, dar rolul statului, deci avem programe de suport. Deci bine, programul se numește de păstrare a fertilității solului în care sînt... pot beneficia unii gestionari de proceduri legale ce ține de curățirea acelor lacuri, dar iarăși menționez, cu scop ca să demonstreze faptul că ulterior va fi folosit acest lac curățit pentru activități agricole, nu numai pentru piscicultură, cum este în ziua de azi... iarăși, acele abuzuri chiar pot să le spun, prin evacuarea necontrolată a apei permanente, fără a lua în considerare necesitățile comunității.

Și cum spuneți și dumneavoastră foarte corect, în loc să acumulăm această bogăție – apa, care devine din ce în ce mai scumpă și direct, și la

figurat, erau niște situații care trebuiau, haideți să spun, legiferate și aduse în albia normală. Și, iată, noi venim, încetul cu încetul, pas cu pas, în acest domeniu.

Ulterior venim, într-adevăr, reprezentând Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului piscicultura sau acvacultura, cum îi spunem mai corect, este un domeniu, într-adevăr, poate lăsat în umbră, dar vom veni în viitorul apropiat și cu programe de dezvoltare în domeniul respectiv, focusat direct pe acest domeniu.

Dar fără să mă repet, prin proiectul respectiv, chiar nu văd cum vom împiedica activitatea, în continuare, acestui domeniu destul de important pentru economia noastră – piscicultura și acvacultura.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Lebedinschi,

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Grișciuc.

Poftiți.

Domnul Simion Grișciuc:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Noi am avut deliberări cu dumneavoastră în cadrul comisiei și mă văd... din păcate n-am fost convins în comisie... și mă văd oarecum invitat să vin din nou cu întrebări aici. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Vreau din nou să afirm, cum ați spus dumneavoastră, că este un proiect așteptat poate de agricultori, însă, cel puțin în viziunea mea, este un proiect care vine în detrimentul ecologiei și mediului, precum și al proprietății private care o garantează Constituția.

În contextul celor spuse de către domnul Lebedinschi, dacă aș veni și eu cu o metaforă: să nu ne trezim, cumva, în ipostaza părinților care așa de tare și-au iubit copiii că, strângându-i la piept, i-au înădușit.

Vreau, totuși, să mă convingeți că ceea ce vrem noi să facem, prin scopul nobil pentru irigarea terenurilor agricole, folosim sau nu apele subterane? Asta ar fi prima întrebare.

Domnul Vasile Luca:

După cum am menționat, stimate domnule deputat, și în comisie, respectivul proiect are scopul principal și unic – facilitarea accesului producătorilor agricoli la apele de suprafață, exclusiv.

Ceea ce ați menționat dumneavoastră că este în proiect menționarea fântinilor arteziene, este doar o completare, o precizare a unor prevederi ca

să... iarăși, să ușurăm obținerea... procedura de obținere a autorizației de mediu pentru folosința specială a apei, deloc nu avem prevedere în proiectul respectiv care ar deschide „cutia Pandorei”, cum ați numit-o dumneavoastră atunci, că intrăm în apele subterane necontrolat ș.a.m.d.

Deci am menționat faptul că și conform prevederilor Legii apelor, articolul 45, în care este scris că este permisă utilizarea sau accesul la apele subterane în unele cazuri concrete... în cazul când sînt insuficiente sursele de suprafață, dar sînt suficiente rezervele de ape subterane și toate acestea... se face în baza unor reglementări aprobate de Guvern. Iată la ziua de azi, cu eforturile comune ale mediului academic și ale donatorilor, ale ministerului, este în elaborare această reglementare tehnică în care vom scrie foarte exhaustiv, concret cazurile în care pot fi folosite apele, inclusiv subterane, pentru irigare. Nu necontrolat, nu la orice moft, la orice dorință, foarte concret, cu descrierea cazurilor concrete, cu cerințe concrete. De aceea...

Dar, iarăși, nu se referă la proiectul respectiv. Proiectul dat nr. 169 este exclusiv pentru apele de suprafață.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Domnule Grișciuc,

Dacă aveți a doua întrebare sau precizare, vă rugăm frumos.

Domnul Simion Grișciuc:

O precizare, domnule Președinte.

Dacă nu vă supărați, domnule secretar, eu citesc din proiectul de lege ceea ce propuneți la capitolul VI, articolul 25, dacă vorbim de alineatul (5), se completează cu litera c) cu următorul cuprins: „c) Comunică solicitantului decizia de eliberare sau refuz al eliberării autorizației de mediu pentru folosința specială a apei” – asta prima modificare pe care o utilizați cu folosința specială.

Și la alineatul (7) „În cazul autorizației de mediu pentru folosința specială a apei pe termen lung, (*voce nedeslușită*) termenul poate fi prelungit”.

Și acum, dacă nu vă supărați, eu citesc din Legea apelor ce înseamnă folosința specială a apei. Și noi vorbim despre captarea din sursele de apă de suprafață și din cele subterane.

Domnul Vasile Luca:

Exact.

Domnul Simion Grișciuc:

Și dacă vorbim la litera c), la care faceți dumneavoastră trimitere, vorbim de captarea și folosința apei din diferite surse pentru irigare. Asta

cînd cumulăm toate definițiile respective, practic, vă dezleagă mîinile ca dumneavoastră să furați, să extrageți apă subterană pentru irigare.

Eu n-aș fi contra s-o folosiți pentru irigare, însă noi avem niște avize de la Academia de Științe, care sînt foarte dramatice, dacă noi am folosi apa... în starea în care se află ea – nedesalinizată – din subsol pentru irigare, asta va duce, după cum afirmă specialiștii, în cel mult 15 ani, la stepizarea Republicii Moldova.

Și avem o mulțime de exemple din Asia care au folosit apa așa și au ajuns la nivel de stepă.

Domnul Vasile Luca:

Stimate domnule deputat,

Cum ați citat dumneavoastră Legea apelor, citez și eu Legea apelor care a fost elaborată și ulterior aprobată de Parlamentul Republicii Moldova, în care fără acele expresii de gen „furat” sau nu știu cum, deci... (*Voce nedeshușită din sală.*) Pardon...

„În zonele care nu există surse necesare de apă de suprafață, dar există rezerve suficiente de ape subterane, inclusiv cu proprietăți potabile, se permite folosirea acestora în alte scopuri decît cel al alimentării cu apă potabilă și menajeră, în baza unor reglementări aprobate de Guvern”.

Deci statul a permis... în condițiile statutate în reglementări aprobate de Guvern, care noi, la ziua de azi, le elaborăm și doar în cazuri... respective, cu respectarea tuturor cerințelor... reglementarea respectivă tehnică, suplimentar, în baza obținerii autorizației de mediu pentru folosința specială a apelor, deci nu este un acces necontrolat, este foarte... ba din contra, foarte controlat procedura respectivă, dacă se respectă, desigur, toate prevederile legale.

Deci nu văd, iarăși, absolut nici un risc, ba din contra, sînt prevederi mult prea complicate de a face respectiva activitate neuitînd de faptul că, elementar, o forare costă destul de serios... nu... poate să ajungă la cîteva sute de mii sau chiar și peste un milion de lei acea forare pentru... să aibă un interes comercial.

Vă dați bine seama că chiar agricultorul concret nu va merge la un risc atît de mare financiar, doar să... mai ales să-și asume faptul că, prin activitățile sale, va distruge și va compromite activitatea sa, pînă la urmă.

Deci haideți să schimbăm, chiar rog respectiva schimbare a abordării... agricultorii noștri au cunoștințe masive deja, cultura cunoștințelor sau volumul de cunoștințe este mult mai mare comparativ cu 10 ani în urmă.

Nu se mai fac activități agricole cu ochii închiși în necunoștință de cauză doar că trebuie să exploatezi cumva terenul respectiv, deci sînt cercetări... ați menționat părerea Academiei de Științe.

Pot să vă contrazic, este altă părere, tot a Academiei de Științe, care este de acord cu situația respectivă, deci este... în condiții reglementate, este permisă utilizarea apelor subterane pentru irigare.

Dar haideți să trecem Prutul sau Nistrul la vecinii noștri, și în România, și în Ucraina se utilizează apele subterane, în condiții concrete, cu tratări, cu analize suplimentare...

Este posibilă irigarea în cazuri concrete, în situații concrete, în regiuni concrete, cu soluri concrete, cu plante concrete, este mult prea ușor să spui da sau nu, dar este un mare complex de activități pentru a accesa aceste ape, inclusiv subterane.

Eu înțeleg, există o temere oarecare, dar de asta sîntem... sînt și autoritățile statului să fortifice și capacitățile acelor instituții care verifică inclusiv accesul la ape și subterane, ca să închidem acest cerc, să fim siguri și noi ca stat, dacă putem să spunem așa, că apele subterane vor fi utilizate nu haotic, nu necontrolat, dar în limite strict legale și cu analize și cercetări în domeniu. Dar trebuie să recunoaștem faptul că nici nu sînt foarte multe cercetări iarăși... în domeniul academic este... nu avem sută la sută o claritate în domeniul respectiv. Trebuie să mergem pas cu pas să rezolvăm această problemă odată și odată, că noi o cunoaștem foarte bine în domeniul, cel puțin, agricol, discuțiile respective sînt practic interminabile de zeci de ani deja.

Cer scuze că am fost prea lung, dar...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Grișciuc,

Ultima precizare, dacă aveți.

Domnul Vasile Luca:

E o întrebare chiar foarte importantă pentru noi.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Grișciuc,

Dacă aveți precizare.

Domnul Simion Grișciuc:

Ultima întrebare, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Recunosc că a depășit... răspunsul dumneavoastră a depășit întrebarea. În pledoaria dumneavoastră mă simțeam parcă la o prelegere de importanța irigației în agricultură.

Acum ceea ce spuneam, ce a vorbit inclusiv colegul Lebedinschi și ce v-am întrebat din nou în comisie. Nu considerați că li se încalcă dreptul constituțional al proprietarilor de bazine acvatice naturale fie ele sau

artificiale, în care se crește pește, atunci când un alt utilizator, care va avea drept de folosință în special asupra apei va veni să capteze sau să folosească apa în irigare? Pentru că reiese din proiectul de lege cu care veniți dumneavoastră că introducem penalizări pentru proprietarii sau posesorii de lacuri care nu au regulament propriu de funcționare.

Domnul Vasile Luca:

Exact.

Domnul Simion Grișciuc:

Păi, spuneți-mi, vă rog, a avut loc o consultare cu proprietarii de lacuri, se știe cât costă regulamentul? Pentru că eu... astăzi din informația pe care o dețin, avem 4000 de lacuri artificiale și naturale, dintre care doar circa 400 dețin regulamente. Asta înseamnă un volum foarte, foarte mare de penalizări, pentru că un regulament de acesta costă foarte mult. După asta noi va trebui să acționăm conform Codului contravențional, mai apoi avem penalizări pentru proprietarii care nu permit altor utilizatori, cum ați menționat dumneavoastră, să folosească apa pentru irigare.

Păi, ce facem atunci în situația în care vine un utilizator și ia apa, dar lui în timpul acesta îi moare peștele?

Domnul Vasile Luca:

Stimate domnule deputat,

Din informațiile pe care le dețin, costul elaborării acestui regulament... într-adevăr, nu-l elaborează efectiv gestionarul lacului, dar instituții... entități care... specializate în domeniu, proiectanți pînă la urmă, costurile-s în funcție de suprafața efectivă a lacului. Mai mult de 15-17 mii de lei, o investiție unică, nu am auzit. Sînt de la 5-6 mii pînă la, bine, haideți să spunem 20 de mii. Țsta e costul maxim al unui regulament.

Dar am menționat, regulamentul este, haideți să spunem, un pașaport al lacului respectiv, în care este scris... fără regulamentul respectiv, dacă să respectăm buchia legii sută la sută, nu ar putea practica nici... nici nu se discută să practice creșterea peștelui. Este obligatoriu, în care trebuie să fie indicat volumul minim, volumul maxim, toate condițiile, și analiza apei ș.a.m.d. Acesta este un document în care ar fi interesat și cel care gestionează lacul în scopul creșterii peștelui. Dar vă asigur că, odată intrate în vigoare aceste prevederi pe care le propunem noi, interesul și procentul despre care ați menționat dumneavoastră, într-adevăr, la ziua de azi, îs cam 10 la sută, poate chiar și mai puțin, haideți să spunem 10 la sută.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnul Vasile Luca:

Acum o să fie mult mai mare procentul, o să crească masiv.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Și ultima intervenție – din partea doamnei Ivanov.

Vă rugăm frumos.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc mult, stimată domnule Președinte.

Stimate domnule secretar de stat,

Spuneți, vă rog, dumneavoastră intuiți prin prezentul proiect să captați și apa din resursele subterane pentru asigurarea agriculturii, corect?

Domnul Vasile Luca:

După cum am menționat, nu face parte din acest proiect.

Doamna Violeta Ivanov:

Corect sau nu?

Domnul Vasile Luca:

Nu, prin proiectul respectiv...

Doamna Violeta Ivanov:

OK. Atunci de ce excludeți pașaportul prizei de apă?

Domnul Vasile Luca:

Deloc nu-l excludem, doamnă președinte, doar se adaugă: pașaportul prizei de apă se solicită pentru fântânile arteziene. Pentru lacurile de suprafață se solicită regulamentul de exploatare a barajului. Atît.

Doamna Violeta Ivanov:

OK. Înseamnă că lăsăm în lege neatins? Sînteți de acord, da?

Domnul Vasile Luca:

Nici nu este exclus, deci se adaugă. Pentru fântânile arteziene, cuvîntul „pașaportul de priză de apă” rămîne neafectat.

Doamna Violeta Ivanov:

Corect. Pașaportul prizei de apă și este pentru fântânile arteziene.

Domnul Vasile Luca:

Exact.

Doamna Violeta Ivanov:

Pentru lacuri este regulament.

Domnul Vasile Luca:

Exact.

Doamna Violeta Ivanov:

Dar dumneavoastră excludeți și pașaportul.

Domnul Vasile Luca:

Doamnă președinte,

Nu știu, a fost și în comisie, nu excludem, rămîne punctul c), pașaportul prizei de apă ramîne.

Doamna Violeta Ivanov:

OK. Bine. Lucrăm pentru a doua lectură.

Acum, spuneți, vă rog frumos, eu înțeleg, este, într-adevăr, o problemă care necesită a fi soluționată, ceea ce ține de asigurarea agricultorilor în perioada de secetă cu apă, dar excluderea necesității prezentării regulamentului de exploatare, nu vă pare că ar putea genera desecarea lacurilor prin utilizarea lor în exces, necoordonată, dacă nu va fi nici un control, nu va fi stabilită limita de consum?

Domnul Vasile Luca:

Într-adevăr.

Doamna Violeta Ivanov:

Cum dumneavoastră considerați?

Domnul Vasile Luca:

Stimată doamnă președinte,

Asta ar... dacă mai este necesar alt argument, asta ar stimula foarte mult introducerea acestor prevederi, va stimula foarte mult toți gestionarii de lacuri să-și elaboreze regulamentele respective, deoarece, după cum am menționat, acolo va fi scris expres cîtă apă poate fi folosită pentru creșterea peștelui, pentru irigare. În cazul cînd nu este acest regulament, într-adevăr, eu, ca agricultor, îmi pot permite să fac... să extrag maximum. Dar nu poate exista din start această problemă, deoarece una din condițiile principale pentru a obține autorizația de mediu pentru folosința specială este calculele pentru cantitatea de apă care urmează a fi folosită, pentru lacul respectiv. Deci nu pot să obțin autorizația de mediu fără a ... în autorizație va fi scris expres cîți metri cubi de apă pot folosi, nici mai mult, nici mai puțin.

(Voce nedeslușită din sală.) Asta va fi scris în hotărîre de Guvern, în lege nu putem să scriem despre...

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Doamnă Ivanov,

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Violeta Ivanov:

Foarte succint. Eu cred că o să lucrăm pentru a doua lectură, deoarece să mă fi pus eu în calitatea persoanei de la ghișeul unic care eliberează această autorizație nu prea mi-i clar în baza la ce aş putea elibera. De aceea eu cred că pentru a doua lectură o să creăm un grup de lucru ca să examinăm minuțios acest proiect, dar, în general, ideea se susține.

Mulțumesc.

Domnul Vasile Luca:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Și ultima intervenție – domnul Bejan.

Vă rugăm frumos.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule secretar de stat,

În prezentul proiect de lege se vorbește mai mult despre utilizarea apei în scopuri de irigare, dar nu am văzut nimic despre folosirea apei în scopuri de stropire cu pesticide în vii, livezi și chiar și în culturile de câmp (tratarea împotriva bolilor și a dăunătorilor).

Mulțumesc.

Domnul Vasile Luca:

Bine, nu cred că este, haideți să spunem, o nișă atât de îngustă, este tot o folosință specială, captezi apa pentru... volumele sînt foarte mici și nu ai nevoie de autorizație de mediu pentru utilizarea respectivă. Nu văd necesitatea, nu știu, poate nu am înțeles întrebarea dumneavoastră, dar nu sînt prevederi exprese nici într-o lege despre respectiva... ne uitînd, sigur, de faptul că avem prevederi legate de Legea nr. 119 privind produsele de uz fitosanitar trebuie să fie respectate prevederile respective. Nu cred că este necesar să mai introducem careva noțiuni suplimentare sau prevederi suplimentare în proiectul respectiv.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Bejan,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Valerian Bejan:

O precizare doar. În scopurile respective se folosesc cantități tot nu mici de apă. Deci să înțeleg că această apă poate să fie folosită fără nici o reglementare, fără careva restricții?

Domnul Vasile Luca:

Nu chiar așa, domnule...

După cum am menționat, prin respectarea legilor ce țin de produsele de uz fitosanitar și fertilizanți. Acolo sînt scrise prevederile concrete în ce formă se face soluția, cînd, cum se gestionează toată procedura asta...

Domnul Valerian Bejan:

Nu m-ați înțeles, domnule ministru, nu m-ați înțeles.

Nu este vorba despre utilizarea fertilizanților, dar de folosirea apei în scopurile respective.

Domnul Vasile Luca:

Dar ea este parte componentă a soluției...

Domnul Valerian Bejan:

Bine, am înțeles, nu este reglementat acest domeniu. Apa poate fi folosită fără careva documente suplimentare.

Da, mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Luca,

Vă mulțumim foarte mult.

Aici a fost...

Domnul Vasile Luca:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Aici încheiem toate discuțiile la etapa de întrebări-răspunsuri.

Vă rugăm frumos, domnule Balan, președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară, să ne prezentați raportul comisiei la acest proiect de lege, la nr. 169 din 25 mai 2018. Ca, ulterior, să revenim și la precedentul. Dar pe moment vorbim despre proiectul nr. 169. Raportul comisiei.

Domnul Ion Balan:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prezentat de Guvern, și expune următoarele.

Scopul proiectului este de a elimina unele impedimente cu care se confruntă producătorii agricoli la irigarea terenurilor cu ape de suprafață din râuri și bazine de ape.

În prezent, producătorii agricoli întâmpină multe probleme la obținerea actelor permise pentru eliberarea autorizației de mediu de folosință specială a apei pentru irigare, instalarea prizei de apă și instalațiilor mobile, în scopul irigației pe terenurile zonelor și fișilor de protecție a apelor.

Bazinele acvaticе, în majoritatea cazurilor, sînt în proprietatea autorităților publice locale și sînt date în arendă agenților economici. Menționez acest lucru foarte clar că aici în sală s-a vorbit că: ce fac proprietarii de lacuri care se ocupă cu pescuitul în cazul cînd agricultorii vor iriga? Nu sînt ei proprietari, proprietari sînt autoritățile publice locale.

Folosindu-se de faptul că legislația din domeniul reglementării folosirii apelor nu invocă concret multifuncționalitatea folosirii apei bazinelor acvaticе, agenții economici care arendează corpurile de apă, deseori, nu permit producătorilor agricoli utilizarea apelor în scopul irigației. (*Gălăgie în sală.*)

Prin modificările propuse, se prevede concret dreptul de folosință a apelor de suprafață pentru irigare și sancționarea deținătorilor bazinelor acvaticе în cazurile de împiedicare a accesului utilizatorilor de apă pentru irigarea terenurilor agricole. Totodată, pentru păstrarea apelor acumulate în bazinele acvaticе, se prevede interzicerea evacuării apei în scop tehnologic piscicol.

În procesul implementării Legii nr. 171/2010 cu privire la asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare a apărut necesitatea de reglementat și desecarea terenurilor agricole. În acest context, se propun completările de rigoare în legea nominalizată.

Prin coraportul prezentat, Comisia mediu și dezvoltare regională propune proiectul de lege spre examinare și adoptare în plenul Parlamentului.

Comisiile permanente care au prezentat avize de asemenea susțin proiectul de lege, cu excepția Comisiei drepturile omului și relații interetnice.

Direcția generală juridică, prin avizul prezentat, vine cu unele propuneri de îmbunătățire care vor fi luate în considerare în lectura a doua.

În procesul examinării, comisia a ajuns la concluzia că noul alineat de la articolul I punctul 2 și noul alineat de la articolul VI punctul 2 conțin prevederi restrictive neclare ce țin de montarea instalațiilor mobile și eliberarea autorizației de mediu pentru folosință specială a apei pentru irigarea terenurilor agricole. În lectura a doua se va veni cu propuneri privind îmbunătățirea alineatelor menționate.

Urmare a celor expuse și luînd în considerare coraportul și avizele pozitive ale comisiilor permanente, Comisia agricultură și industrie alimentară propune plenului Parlamentului proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 169 din 25.05.2018 spre aprobare în prima lectură.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Vă mulțumim foarte mult, ca să rămînem la acest proiect de lege.

Nu sînt întrebări, domnule Balan.

Vă mulțumim foarte mult.

Puteți să rămîneți la tribuna principală pe moment.

Dar am să rog cineva din colegii din Comisia mediu și dezvoltare regională...

Domnule Nae-Simion Pleșca,

Vă rugăm frumos să ne prezentați coraportul comisiei la proiectul nr. 169 din 25 mai 2018.

Apăsați și așteptați puțin.

Tehnicienii,

Vă rugăm frumos să porniți...

Cartela ați pus?

Nu stricați aparatul. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Da. Vă rugăm, poftiți.

Domnul Nae-Simion Pleșca:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

În contextul celor relatate, Comisia mediu și dezvoltare regională, cu votul majorității membrilor săi (9 voturi „pentru”, 1 vot „împotrivă”) propune proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative nr. 169 din 25.05.2018 spre examinare și adoptare în plenul Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări nici în adresa Comisiei mediu și dezvoltare regională.

Aici încheiem dezbaterile la proiectul nr. 169 din 25 mai 2018.

Vom reveni la procedura de vot foarte curînd.

Îl rugăm pe domnul Balan, președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară, să ne prezinte raportul comisiei la proiectul nr. 122 din 23 aprilie 2018.

Domnul Ion Balan:

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1100 din 30 iunie 2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și expune următoarele considerente.

Proiectul actului legislativ respectiv are drept scop corelarea prevederilor Legii nr. 1100 din 30 iunie 2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice cu prevederile articolului XXXII din Legea nr. 185 din 21 septembrie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Conform prevederilor Legii nr. 185 statuate la punctul 2 din articolul menționat, a fost abrogată litera c) din alineatul (2) al articolului 3, ce stipula că prevederile Legii nr. 1100 nu se extind asupra relațiilor și activităților din domeniul fabricării și circulației berii. Astfel, prin abrogarea relevată, derivă că prevederile Legii nr. 1100 reglementează inclusiv relațiile/activitățile din domeniul fabricării și circulației berii.

Autorul proiectului propune excluderea de sub incidența unor prevederi ale Legii nr. 1100 a berii și produselor pe bază de bere care, în opinia acestuia, nu au relevanță relațiilor și activităților din domeniul respectiv. Astfel de prevederi sînt prevăzute la articolul 4 și articolul 5 ce stabilesc obligațiile și restricțiile pentru agenții economici precum: marcarea producției supusă accizării cu timbru de acciz, asigurarea etanșeității instalațiilor de fabricare, circulația întregii producții fabricate prin mijloace de măsurare și de control, asigurarea integrității sigiliilor aplicate, integritatea și funcționarea mijloacelor de măsurat și de control, precum și condiții de depozitare și siguranță a producției fabricate, asigurarea verificării metrologice a mijloacelor de măsurare utilizate în scopul supravegherii fiscale și controlului circulației producției, comercializarea cu ridicata a producției ambalate prin depozite specializate arendate și utilizarea sticlelor returnabile pentru îmbutelierea producției.

Propunerea de excludere a berii și produselor pe bază de bere vizează și prevederile literei c) alineatul (2) din articolul 13, ce stabilesc în sarcina solicitantului licenței pentru fabricarea producției cerința deținerii mijloacelor de măsurare aprobate și verificate metrologic care vor fi utilizate în scopul supravegherii fiscale și al controlului circulației producției, precum și prevederile literei m) alineatul (3) din articolul 16, ce stabilesc drept temei pentru retragerea licenței, nerespectarea evidenței

zilnice, computerizate, a circulației producției, în baza datelor mijloacelor verificate, în modul stabilit, de măsurat și de control.

Totodată, proiectul prevede și alte modificări/completări la Legea nr. 1100 care vizează Registrul de stat al circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice, cerințele de licențiere și cele referitoare la depozitele specializate, cerințele referitoare la informația ce necesită a fi prezentată în mod obligatoriu pe etichetă sau pe ambalajul de desfacere a acestora.

La proiectul de lege au parvenit avize din partea comisiilor permanente. Comisia administrație publică, Comisia economie, buget și finanțe, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia juridică, numiri și imunități propun proiectul spre examinare și dezbateri în plenul Parlamentului.

Comisia drepturile omului și relații interetnice, Comisia politică externă și integrare europeană și Comisia protecție socială, sănătate și familie propun proiectul spre examinare și aprobare tot în plenul Parlamentului.

Comisia mediu și dezvoltare regională s-a pronunțat pentru respingerea proiectului.

Au fost înaintate obiecții și propuneri din partea Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului care, ulterior, vor fi examinate cu alte propuneri ce vor parveni la definitivarea proiectului legii pentru examinare în lectura a doua.

În contextul celor expuse, Comisia agricultură și industrie alimentară propune proiectul de Lege cu numărul 122 din 23 aprilie 2018 spre examinare și aprobare în primă lectură.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

În continuare, întrebări în adresa comisiei.

Și prima intervenție – din partea domnului Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule coleg deputat Balan,

Spuneți, vă rog, prin prezentul proiect de lege, dumneavoastră propuneți excluderea unui șir de puncte din Legea nr. 1100 care să nu să mai refere la producerea berii, dar în ce măsură, la ziua de azi, toate punctele care dumneavoastră le propuneți spre excludere sînt respectate de producătorii de bere?

Mulțumesc.

Domnul Ion Balan:

În primul rînd, nu le propunem noi, comisia, le propune Guvernul. Noi, ca comisie, le susținem și intenționăm să le aprobăm în plenul Parlamentului.

Cît de mult sînt respectate aceste cerințe în baza Legii nr. 1100 eu nu prea sînt la curent. Doar dacă ne-ar putea ajuta reprezentantul Ministerului Agriculturii, să ne spună despre faptul cum se respectă astăzi cerințele față de fabricarea și circulația berii conform Legii nr. 1100.

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos, domnule Luca, dacă ați putea foarte succint, deși sesiunea de întrebări-răspunsuri deja a fost depășită, dar vă rugăm.

Domnul Vasile Luca:

După cum am menționat și în intervenția mea, dat fiind faptul că Legea nr. 185 a intrat în vigoare spre sfîrșitul anului 2017, practic, aceste prevederi nici nu au ajuns să fie implementate, stimate domnule deputat. De asta venim cu aceste excepții, deoarece considerăm că sînt prea dure pentru producătorii de bere și nu pot fi implementate și nu este nevoie, din punct de vedere nici al interesului statului, nici al consumatorului, implementarea acestor prevederi foarte stricte care se referă exclusiv la alcoolul etilic și la băuturile alcoolice tari.

Domnul Ion Balan:

Cu alte cuvinte, nu se respectă astăzi de către producătorii de bere nimic din cerințele care sînt prevăzute în Legea nr. 1100.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Balan.

Încheiem dezbaterile și la acest proiect de Lege nr.122 din 23 aprilie 2018.

Dragi colegi,

Noi am epuizat ordinea de zi. Peste două minute ar trebui să trecem la procedura de vot.

Vă rugăm frumos, ca o pauză tehnică, două minute, pentru mobilizare.

Rugăm frumos Secretariatul să anunțați toți colegii să revină în sala plenului, la fel, și conducerea fracțiunilor și a grupurilor parlamentare.

Vă rugăm frumos, dragi colegi, să treceți la locul vostru pentru a fi numărați. Două-trei minute, numărătorii să se pregătească și să trecem, ulterior, la procedura de vot.

Este ora 13.00, dragi colegi. Să încercăm să fim foarte punctuali.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să treceți în revistă prezența pe sectoare și să ne dați rezultatele prezenței.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 21.

Sectorul nr. 2 – 41.

Sectorul nr. 3 – 18.

Domnul Andrian Candu:

Sînt 80 de deputați în sală. 41 sînt voturile necesare pentru majoritatea simplă.

Dragi colegi,

Vă rugăm frumos, luați locul. Numărătorii să vă poată număra pentru procesul de vot.

Și să începem în ordinea examinării subiectelor.

Primul proiect de lege care **se supune votului** este subiectul nr. 1 de pe ordinea de zi, **proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova, proiectul nr. 127 din 25 aprilie 2018.**

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot. Vot pentru lectura întâi.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de Lege nr. 127 din 25 aprilie 2018.

Următorul proiect care **se supune votului** este subiectul nr. 2 de pe ordinea de zi, **proiectul nr. 155 din 17 mai 2018, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Vot pentru lectura întâi.**

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de Lege nr. 155 din 17 mai 2018.

Vă mulțumim foarte mult.

Următorul proiect de lege ce **se supune votului** este cel din supliment, **proiectul de Lege nr. 197 din 8 iunie 2018, proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Vot pentru lectura întâi.**

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Și autorii, și comisia au lucrat în așa fel, încât să fie pregătit proiectul de lege și pentru cea de-a doua lectură.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4.

Sectorul nr. 2 – 37.

Sectorul nr. 3 – 12.

Domnul Andrian Candu:

Cu 53 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 197 din 8 iunie 2018, a fost votat în lectura a doua și ultima.

În continuare, se supune votului proiectul nr. 94 din 22 martie 2018, subiectul nr. 3 de pe ordinea de zi, proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova. Este vot pentru lectura întâi.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de Lege nr. 94 din 22 martie 2018 în primă lectură.

Următorul proiect de act normativ este proiectul de Hotărîre privind modificarea articolului 1 din Hotărîrea Parlamentului nr. 29 din 5 martie 2015 privind alegerea membrilor supleanți în comisiile permanente ale Parlamentului, subiectul nr. 4 de pe ordinea de zi, proiectul nr. 198 din 11 iunie 2018. Proiect de hotărîre de Parlament.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut adoptarea proiectului de Hotărîre nr. 198 din 11 iunie 2018.

Următorul subiect care se supune votului este proiectul de Hotărîre privind numirea în funcția de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, proiectul nr. 202 din 12 iunie 2018, subiectul nr. 5 de pe ordinea de zi.

Îmi aduc aminte foarte bine, domnule Zagorodnîi sau doamnă Apolschii, că este proiect de hotărîre de numire, dar oricum majoritatea

simplică este necesară. (*Voce din sală.*) Din cei aleși? Deci majoritatea absolută.

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Numărătorii,

Avem nevoie de numărarea voastră a voturilor.

Cine este pentru, rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 21.

Sectorul nr. 2 – 42.

– 18.

Domnul Andrian Candu:

Cu 81 de voturi, proiectul de Hotărîre privind numirea în funcția de membru al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, proiectul nr. 202 din 12 iunie 2018, a fost votat și adoptat de plenul Parlamentului.

Iar următoarele persoane: Svetlana Doltu, Ian Feldman, Evghenii Goloșceapov, Andrei Brighidin și Victorina Luca, inclusiv cei care sînt prezenți și astăzi aici, au fost numiți în funcția de membru al acestui Consiliu.

Și-i felicităm! Le dorim realizări frumoase în activitatea pe care o desfășoară. (*Aplauze.*)

Felicitări!

Dragi colegi,

Înainte de a trece la vot pe alt subiect, am fost atenționat că **proiectul nr. 155 din 17 mai 2018**, subiectul nr. 2 de pe ordinea de zi și **proiectul nr. 94 din 22 martie 2018**, subiectul nr. 3 de pe ordinea de zi, **vor fi comasate, cu luarea ca bază a proiectului nr. 155.**

Bine.

Onorat Plen,

Vă solicit votul și **aprobarea comasării acestor două proiecte de legi nr. 155 din 17 mai 2018 și nr. 94 din 22 martie 2018.**

Cine este pentru comasare, cu luarea la bază a proiectului nr. 155, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut comasarea respectivă.

Următorul subiect care se supune votului este subiectul nr. 6, **proiectul de Lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, proiectul nr. 163 din 24 mai 2018. Vot pentru lectura întâi.**

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de Lege nr. 163 din 24 mai 2018 în prima lectură.

Următorul subiect, subiectul nr. 7 de pe ordinea de zi, **proiectul nr. 122 din 23 aprilie 2018, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1100 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice.**

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de Lege nr. 122 din 23 aprilie 2018 în primă lectură.

Vă mulțumim.

Și ultimul exercițiu de vot, **proiectul nr. 169 din 25 mai 2018, subiectul nr. 8 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, se supune votului pentru aprobarea în primă lectură.**

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut aprobarea proiectului de Lege nr. 169 din 25 mai 2018 în primă lectură.

Vă mulțumim. *(Gălăgie în sală.)*

Dragi colegi,

Vă mulțumim foarte mult pentru eficiență, punctualitate, pentru profesionalismul arătat astăzi.

Încheiem ședința de astăzi din 15 iunie 2018.

Vă doresc un bun sfârșit de săptămână, la fel și cetățenilor – să aibă grijă de ei.

Numai bine!

La revedere!

Ședința s-a încheiat la ora 13.08.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului*